

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2021

Irena Sedláčková

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra / Ústav sociální práce FF

Komunitní plánování sociálních služeb pro seniory v Poděbradech

Bakalářská práce

Autor: Irena Sedláčková
Studijní program: B 6731 Sociální politika a sociální práce
Studijní obor: Sociální práce ve veřejné správě
Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Kappl Miroslav, Ph.D.

Hradec Králové, 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne _____

Podpis autora

Zadání bakalářské práce

Autor: Irena Sedláčková

Studium: U1892

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce ve veřejné správě

Název bakalářské práce: **Komunitní plánování sociálních služeb pro seniory v Poděbradech**

Název bakalářské práce AJ: Community planning of social services for seniors in Poděbrady

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se bude zabývat plánováním sociálních a navázaných služeb města Poděbrady. Hlavním cílem je zmapovat možnosti rozvoje sociálních služeb v rámci komunitního plánování pro seniory v obci Poděbrady. Zvolené metody a techniky: Teoretická část: vymezení pojmů komunitní práce, komunitní plánování, senior, sociální služby. Praktická část: v praktické části pak ověřím úroveň naplňování stanovených cílů rozvoje sociálních služeb dle komunitního plánování. Dílčích cílech se zaměřím na cílovou skupinu a jejich názory, co je potřeba zlepšit. Také oslovím sociální pracovníky a představitel komunitního plánování. Výzkumná strategie: Kvantitativní šetření-dotazníky
Kvalitativní šetření-rozhovory

Matoušek, O.a kol.(2003): Metody a řízení sociální práce. Praha:Portál
Matoušek, O a kol.(2003): Slovník sociální práce. Praha: Portál
Matoušek, O a kol.(2007): Sociální služby. Praha: Portál
Vaskova, V.,Žežula, O.,2002. Komunitní plánování- věc veřejná, Praha: MPSV

Garantující pracoviště: Ústav sociální práce,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Kappl, Ph.D.

Oponent: Mgr. Michal Trousil, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 30.4.2020

Anotace

SEDLÁČKOVÁ, IRENA. Komunitní plánování sociálních služeb pro seniory v Poděbradech. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2021, 78 s. Bakalářská práce.

Obsahem práce je analýza a vyhodnocení efektivity poskytovaných sociálních a návazných služeb v Poděbradech. Konkrétně jsem se zaměřila na analýzu sociálních služeb a návazných služeb pro seniory. Cílem práce bylo analyzovat a ověřit, jak jsou senioři v Poděbradech a blízkém okolí informováni o nabídce sociálních a návazných služeb, zda je jejich nabídka adekvátní a dostatečná. Dílčím cílem práce bylo zjistit, jaké sociální a návazné služby pro seniory by bylo vhodné na Poděbradsku rozšířit. Tento cíl práce jsme pak prakticky ověřili prostřednictvím kvalitativního šetření, které bylo realizováno prostřednictvím rozhovorů. Výsledná zjištění jsou uvedena zejména v závěru práce.

Klíčová slova: Komunitní plán, komunitní plánování, návazné služby, Poděbrady, senior, sociální služby.

Annotation

SEDLÁČKOVÁ, IRENA. Community planning of social services for seniors in Poděbrady. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2021, 78 pp. Bachelor Thesis.

The content of the work is the analysis and evaluation of the effectiveness of social and related services in Poděbrady. Specifically, I focused on the analysis of social services and related services for seniors. The aim of the work was to analyze and verify how seniors in Poděbrady and the surrounding area are informed about the offer of social and related services, whether their offer is adequate and sufficient. The partial goal of the work was to find out what social and related services for seniors would be appropriate to expand in the Poděbrady region. We then practically verified this goal of the work through a qualitative survey, which was carried out through interviews. The resulting findings are presented mainly in the conclusion of the work.

Keywords: Community Plan, Community Planning, Follow-up Services, Poděbrady, Senior, Social Services.

Obsah

Úvod	9
Teoretická část	10
1 Sociální práce a sociální služby	10
1.1 Sociální práce	10
1.1.1 Definice sociální práce	10
1.1.2 Sociální pracovník	11
1.2 Sociální služby	12
1.2.1 Definice sociálních služeb	12
1.2.2 Základní druhy sociálních služeb	13
1.2.3 Formy poskytování sociálních služeb	14
Shrnutí	15
2 Sociální práce se seniory	16
2.1 Definice stáří	16
2.2 Proces deinstitutionalizace	17
Shrnutí	17
3 Komunitní práce	19
3.1 Definice komunitní práce	19
3.2 Modely komunitní práce, oblasti působení komunitní práce	20
Shrnutí	22
4 Komunitní plánování	23
4.1 Definice komunitního plánování	23
4.2 Fáze komunitního plánování	26
4.2.1 Analytická část	27
4.2.2 Strategická část	28
4.2.3 Realizační část	28
Shrnutí	28
5 Komunitní plánování v Poděbradech	30
5.1 Představení města Poděbrady	30
5.1.1 Základní informace o obci	30
5.1.2 Struktura obyvatelstva Poděbrad	32
5.2 Komunitní plánování sociálních služeb	33
5.2.1 Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb	34
5.2.2 Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb v Poděbradech	36
5.3 Sociální služby v Poděbradech	37
5.3.1 Poskytovatelé sociálních služeb v okolí města Poděbrady	37
5.3.2 Dostupnost sociálních služeb v okolí města Poděbrady	37
5.3.3 SWOT analýza sociálních a návazných služeb	39
Shrnutí	40
Praktická část	41

6	Charakteristika výzkumného šetření	41
6.1	Výzkumná problematika.....	41
6.2	Východiska výzkumného šetření	42
6.2.1	Formulace výzkumných cílů	42
6.2.2	Výzkumné cíle.....	43
6.2.3	Transformační tabulka.....	43
6.2.4	Výzkumný vzorek	45
6.2.5	Výzkumná metoda.....	45
6.2.6	Výzkumná metodika.....	46
7	Výsledky výzkumného šetření	47
7.1	Vyhodnocení získaných dat.....	47
7.1.1	Informovanost seniorů v Poděbradech o sociálních a návazných službách.....	48
	Shrnutí prvního dílčího cíle.....	52
7.1.2	Analýza dostatečnosti kapacity domovů pro seniory v Poděbradech.....	53
	Shrnutí druhého dílčího cíle	57
7.1.3	Potřeby v oblasti rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb v Poděbradech	58
	Shrnutí třetího dílčího cíle	61
7.2	Shrnutí vyhodnocení výzkumných otázek a naplnění výzkumných cílů	62
	Diskuse	65
	Závěr.....	68
	Seznam použitých zdrojů.....	70
	Seznam tabulek.....	73
	Seznam obrázků.....	74
	Seznam příloh	75
	Přílohy.....	76
	Příloha č. 1: Přehled poskytovatelů sociálních služeb v okolí města Poděbrady	76
	Příloha č. 2: Poskytovatelé sociálních služeb v Poděbradech či okolí dle jejich územní příslušnosti	78

Úvod

Bakalářská práce se zabývá tématem komunitního plánování v Poděbradech. Primárně jsem se zaměřila na komunitní plánování sociálních a návazných služeb pro seniory na Poděbradsku.

Cílem práce je analyzovat a vyhodnotit, jestli je nabídka sociálních a návazných služeb pro seniory na Poděbradsku dostatečná a jestli by bylo vhodné nějakým způsobem jejich nabídku rozšířit.

Téma jsem si vybrala, neboť bych se v budoucnu ráda rovněž v oblasti poskytování služeb pro seniory v tomto městě iniciovala, a zajímá mne tedy, jaká je aktuální situace v této oblasti z pohledu sociálních pracovníků, komunitních pracovníků i samotných seniorů.

Práce je rozdělená na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část obsahuje pět kapitol. V první kapitole se věnuji definicím pojmů sociální práce a sociální služby z obecného hlediska. Ve druhé kapitole popisují problematiku sociální práce se seniory. Ve třetí a čtvrté kapitole specifikují stěžejní pojmy, jako je komunitní práce a komunitní plánování. V páté, poslední kapitole teoretické části detailněji přibližují schéma a strukturu komunitního plánování v Poděbradech se zaměřením na poskytování sociálních a návazných služeb pro seniory.

V praktické části formou kvalitativního šetření realizovaného prostřednictvím rozhovorů s komunitními pracovníky, sociálními pracovníky a seniory ověřuji stanovené cíle práce. Zde se věnuji zjištěním, jakým způsobem se senioři v Poděbradech informují o nabídce sociálních a návazných služeb, jaké služby oceňují nebo postrádají, a rovněž také analyzuji míru dostatečnosti kapacit domovů pro seniory jako jednu z hlavních sociálních služeb.

Práce je určena jak pro vlastní přínos do budoucí praxe, ale také například jako podklad pro možnou optimalizaci sociálních a návazných služeb na Poděbradsku.

Teoretická část

1 Sociální práce a sociální služby

V této kapitole definujeme základní pojmy prolínající se touto prací, kterými jsou sociální práce, sociální pracovník a sociální služby. Krátce také uvedeme druhy sociálních služeb a formy poskytování sociálních služeb.

1.1 Sociální práce

Sociální práce je disciplínou teoretickou i praktickou, vycházející z mnoha vědních oborů. Hlavním úkolem sociální práce je snaha řešit problémy osob nacházejících se v různých obtížných životních situacích na profesionální úrovni. Tato řešení zajišťují primárně sociální pracovníci. Typickým znakem sociální práce je neustálé balancování mezi pomocí a kontrolou (Navrátil a Musil, 2000, Navrátil, 2001).

1.1.1 Definice sociální práce

Objektem zájmu, myšlení a činnosti v sociální práci je člověk, lidská bytost, ale i jeho skupina nebo komunita, jednoduše bytost, právě se ocitající v kolizi. Kolizi rozumíme výsledek rozporu mezi objektem a sociální realitou, ve které se daný jedinec, jeho skupina nebo komunita nachází. Při kolizi realita vystupuje ve vztahu ke klientovi jako činitel, který mu brání v uspokojování jeho potřeb (Hrozenská, Dvořáčková, 2013, s. 113).

„Sociální práce je profesionální aktivita zaměřená na zlepšení nebo obnovení sociálního fungování klienta a na tvorbu společenských podmínek příznivých pro tento cíl“ (Navrátil a Musil, 2000, Navrátil, 2001).

„Sociální práce přispívá k řešení sociálních problémů a je realizována jak na úrovni praxe organizací sociální práce, tak na půdě akademické. Sociální práce je společenskovědní disciplína i oblast praktické činnosti, jejímž cílem je vysvětlování a řešení sociálních problémů. Sociální práce se opírá jednak o rámec společenské

solidarity, jednak o ideál naplňování individuálního lidského potenciálu“ (Malík Holasová, 2014, s. 10).

Definicí sociální práce je nespočetné množství, jedno mají vždy společné, a to hájit zájmy klientů a pomoci jim vyřešit, překonat jejich obtížnou sociální situaci, ve které se ocitli.

1.1.2 Sociální pracovník

Sociální pracovník plánuje, realizuje, vyhodnocuje a monitoruje poskytované sociální služby. Sociální pracovník přímo aktivně pracuje s cílovou skupinou, vede a vyhodnocuje plány uživatelů dané sociální služby. Rovněž poskytuje také sociální poradenství a spolupracuje se zdravotnickým personálem. (Dvořáčková, 2012, s. 87).

Sociálním pracovníkem je dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ten, kdo úspěšně absolvuje vzdělání na vyšší odborné škole (obor sociální práce, sociální pedagogika, sociální činnost a příbuzné) nebo na vysoké škole (obor sociální práce, sociální pedagogika, sociální politika, speciální pedagogika a příbuzné). Dále je možné vykonávat činnost sociálního pracovníka v případě dispozice jiného vysokoškolského vzdělání doplněným o kurz.

S přijetím zákona č. 108/2006 sb., o sociálních službách, se změnila jak požadavky na vzdělání sociálního pracovníka, tak i samotná náplň práce sociálního pracovníka. Aktuálně je úlohou sociálního pracovníka napomoci klientovi s řešením finančních problémů, dále pak individuální práce s uživateli, individuální plánování, aplikace terapií, koordinace práce dobrovolníků, studentů a pracovníků přímé obslužné péče, v neposlední řadě pak komunikace s klientem a jeho rodinou (Dvořáčková, 2012, s. 87).

Úkolem sociálních pracovníků je pomáhat jednotlivcům, skupinám, rodinám nebo komunitám dosáhnout způsobilosti v oblasti sociálního uplatnění, a pomáhat jim s utvářením jejich příznivých společenských podmínek. Sociální práce se podílí na utváření života a kvalit života ve společnosti a přispívá k utváření pozitivního společenského klimatu (Malík Holasová, 2014, s. 10).

1.2 Sociální služby

Sociální služba je činnost nebo soubor činností, které zajišťují pomoc a podporu osobám, které tuto podporu vyžadují v důsledku nebo hrozby sociálního vyloučení.

1.2.1 Definice sociálních služeb

Definici sociálních služeb můžeme nalézt v mnoha odborných i neodborných publikacích, v každé z nich je sociální služba definována jinak. Většina z nás vnímá sociální službu jako jakýsi záchranný kruh, který je zde pro nás, jestliže se ocitneme v nepříznivé sociální situaci v důsledku stáří, nemoci, ztráty zaměstnání aj. Sociální služba je však mnohem širší měřítko, často také zapomínáme na sociální služby pro děti, mladistvé a rodiny.

Sociální služby mají silnou legislativní oporu v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Sociální služby jsou dle tohoto zákona, § 3, činností nebo souborem činností, které zajišťují pomoc a podporu osobám, za účelem sociální integrace nebo prevence sociálního vyloučení (Vojtíšek, 2018, s. 30).

Sociální službou chápeme systematickou činnost sociálního subjektu (zadavatele; poskytovatele) vůči sociálnímu objektu (příjemci) služby. Sociální služby jsou poskytovány zejména v rámci domovů pro seniory, dětských domovů, denních center apod. (Malík Holasová, 2014, s. 16).

Typickým příjemcem dočasné, přechodné nebo trvalejší sociální služby je osoba bez domova, nezaměstnaný, uprchlík, osoba s duševním onemocněním, osoba se sníženou soběstačností, senior a další. Tito příjemci využívají procesů stabilizace a podpory sociální sítě. Hlavním cílem sociální služby je vytvořit předpoklady pro společenskou integraci znevýhodněných osob za využití participace na sociálních lidských právech (Malík Holasová, 2014, s. 16).

Poskytovatelem sociální služby může být organizační složka státu (MPSV a jimi zřízené organizace); teritoriální veřejnoprávní korporace (obce a kraje, a jimi zřízené organizace); nestátní neziskové organizace; církevní právnické osoby; nebo soukromé komerční objekty a jednotlivci (Vojtíšek, 2018, s. 32).

1.2.2 Základní druhy sociálních služeb

Dle zákona o sociálních službách, § 32 rozlišujeme 3 základní typy sociálních služeb podle jejich cíle a zaměření následovně:

- a) Sociální poradenství,
- b) služby sociální péče,
- c) služby sociální prevence (Králová, Rážová, 2012, s. 73).

Sociální poradenství je v celém spektru sociálních služeb specifické. Sociální poradenství je dle zákona o sociálních službách bezplatné. Každému jedinci musí být umožněno bezplatně konzultovat řešení nepříznivé životní situace a její předcházení.

Služby sociální péče zahrnují druhy sociálních služeb, jejichž cílem je napomáhat osobám při zajištění jejich fyzické a psychické soběstačnosti. Služby sociální péče se poskytují jak v domácím prostředí klienta, tak v zařízeních sociálních služeb. Cílem těchto služeb je umožnit osobám se sníženou soběstačností zapojit se do běžného života, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení v případech, které daná situace vyžaduje.

Služby sociální prevence jsou druhy sociálních služeb, které jsou zacílené na pomoc osobám, kterým hrozí sociální vyloučení. cílem těchto služeb je pomoci takovým osobám překonat danou nepříznivou situaci, a chránit tak společnost před vznikem a působením patologických sociálních jevů. Služby sociální prevence jsou zaměřené na osoby, jejichž nepříznivá sociální situace je zaúřčiněna krizovou sociální situací, nežádoucími životními návyky a nežádoucím způsobem života, který vedl ke konfliktu ve společnosti, ke vzniku znevýhodňujícího prostředí a k ohrožení práva zájmů způsobenou trestnou činností jiné osoby (Králová, Rážová, 2012, s. 73).

1.2.3 Formy poskytování sociálních služeb

Zákon o sociálních službách rozlišuje ambulantní, terénní a pobytové sociální služby. Ambulantní služby jsou poskytovány v zařízení, kam klient třeba i denně dochází. Terénní služby jsou poskytovány sociálním pracovníkem v domácím prostředí klienta. Pobytové služby jsou poskytovány v lůžkových zařízeních sociálních služeb (Králová, Rážová, 2012, s. 74).

Sociální služby mohou dle zákona o sociálních službách, § 34 poskytovat následující zařízení:

- a) Centra denních služeb,
- b) denní stacionáře,
- c) týdenní stacionáře,
- d) domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- e) domovy pro seniory,
- f) domovy se zvláštním režimem,
- g) chráněné bydlení,
- h) azylové domy,
- i) domy na půli cesty,
- j) zařízení pro krizovou pomoc,
- k) nízkoprahová denní centra,
- l) nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- m) noclehárny,
- n) terapeutické komunity,
- o) sociální poradny,
- p) sociálně terapeutické dílny,
- q) centra sociálně-rehabilitačních služeb,
- r) pracoviště rané péče,
- s) intervenční centra,
- t) zařízení následné péče (Králová, Rážová, 2012, s. 74).

Tato zařízení mohou působit samostatně, tak při jiné instituci, popřípadě může být více sociálních služeb poskytováno jednou institucí na jednom místě najednou.

Shrnutí

Sociální práce je disciplína a profese, zabývající se uplatňováním sociální teorie, sociálního výzkumu, dále pak zlepšováním kvality lidí, skupin lidí i celého společenství.

Sociální práce zahrnuje využití společenskovedních prostředků, které zlepšují životní podmínky lidí, a mění postoje společnosti vůči jejím problémům. Cílem sociální práce je prosazovat sociální solidaritu, spravedlnost, a rozvíjet potenciál každého jedince, zejména tedy těch, které nápomoc při rozvoji potenciálu vyžadují.

Hlavním předmětem sociální práce je lidská bytost, skupina osob nebo komunita, která se ocitá v kolizi a hrozí, že by mohla u ní mohlo dojít k zábraně uspokojování jejich potřeb, nebo že k zábraně došlo, popřípadě že by mohlo dojít nebo došlo k sociálními vyloučení.

Hlavním iniciátorem sociální práce je sociální pracovník, který napomáhá jednotlivcům, skupinám nebo komunitám dosahovat sociálnímu uplatnění, a napomáhá jim s utvářením příznivých společenských podmínek. Sociální pracovník se podílí také na rozvoji celé společnosti, ve které utváří pozitivní společenské klima.

Sociální práce probíhá zpravidla v rámci sociálních služeb, což jsou činnosti nebo soubory činností, které zajišťují pomoc a podporu osobám, u kterých hrozí nebo probíhá sociální vyloučení a nemožnost zajištění potřeb jedince.

Druhy sociálních služeb rozlišujeme tři, sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Poskytování sociálních služeb může probíhat ambulantní, terénní a pobytovou službou. Každá sociální služba je zpravidla vždy zaměřena na konkrétní cílovou skupinu (senioři, drogově závislí, tělesně handicapovaní apod.). Nejčastější sociální službou je pečovatelská služba, osobní asistence, stacionář, domov pro seniory, a mnoho dalších.

2 Sociální práce se seniory

V této kapitole definujeme pojmy stáří, deinstitutionalizace pro seniory, protože práce je zaměřena především na cílovou skupinu seniorů.

Potřeba sociální práce se starými lidmi se zahrnuje až do období oblasti péče o seniory. Kdy dochází ke snížení funkčních schopností a soběstačnosti seniorů. (Janečková in Matoušek, 2005)

2.1 Definice stáří

Definice stáří existuje mnoho, někteří autoři vnímají stáří jako věk od 65. roku života, někteří dokonce uvádějí i od 55. roku života. Stářím pro účely této práce rozumíme období od 65 let věku.

„Stáří je obdobím po 65.roce života-organismus slábne, je čím dál náchylnější k nemocem a úrazům (oslabení hladiny vápníků v kostech, kornatění cév, úbytek důležitých enzymů, u žen menopauza atd.) Prožívání starých lidí směřuje k introverzi a melancholii“ (Langmeier, 1998, s.50)

Sociální periodizace lidský věk rozčleňuje do 3 až 4 velkých období tzv. věků:

- První věk: předproduktivní věk-dětství a mládí
- Druhý věk: produktivní věk-období dospělosti
- Třetí věk: postproduktivní věk-období stáří
- Čtvrtý věk: také označován jako fáze závislosti (Mühlpachr, 2004, 9).

Dle Mühlpachra, 2005 lze rozdělit stáří na tři druhy. Biologické stáří, kdy dochází k přirozeným tělesným změnám ve stáří i těch způsobených nemocemi. Sociální stáří se vyznačuje změnou rolí, změnou životního stylu. Důležitou událostí je například odchod do důchodu, tuto událost můžeme chápat jako sociální událost, která ukončuje jednu etapu života a začíná novou. Člověk v tomto období si musí zvyknout na jisté rozdílnosti, které stáří přináší. Kalendářní stáří je dáno dosažením určitého věku.

Přesto nemůžeme říci, že dosažením daného věku se člověk stává „starým“. Záleží i na mnoho dalších aspektech, jak fyzických, tak psychických.

V současnosti je stáří velmi diskutované téma. Důvodem je vysoké zastoupení seniorů v populaci. Právě díky zvyšování počtů seniorů v populaci je potřeba, vytvořit takovou síť služeb, která bude kvalitnější a flexibilnější právě pro tuto cílovou skupinu.

2.2 Proces deinstitucionalizace

Deinstitucionalizace je většinou spojována s osobami s duševním onemocněním, ale také s osobami se zdravotním postižením. Jde o proces, jehož výsledkem je odchod klienta z rezidenčního zařízení (instituce). A to z důvodu, že každý člověk má právo a chce žít ve svém sociálně přirozeném prostředí, které je pro něj domovem (www.apsscr.cz).

Plošnou deinstitucionalizaci pobytových služeb pro seniory, především pro osoby trpící demencí, nelze plně realizovat. V současnosti plně podporujeme výstavbu komunitních služeb, výstavbu menších obytných částí tak výstavbu zařízení pro seniory s kapacitou do 120 lůžek. Přesto nemůžeme rušit domovy se zvláštním režimem a domovy pro seniory, musíme akceptovat značné procento seniorů, které nechce zatěžovat své rodiny péčí o ně nebo nemá vhodné vlastní sociální prostředí. Musíme se snažit zkvalitňovat stávající i nové kapacity pro seniory (www.apsscr.cz).

Shrnutí

Stáří je obdobím, ve kterém dochází k mnoha změnám, a to jak fyzickým, tak psychickým. Stáří je období, ve kterém dochází ke znatelnějšímu úbytku sil, často také dochází ke ztrátě soběstačnosti aj. Problémem bývá také zhoršení psychického stavu, kdy senior trpí tím, že se již nedokáže o sebe plně postarat, že nemůže vykonávat všechny aktivity jako dříve v plném rozsahu atp.

K psychickému narušení zejména po odchodu do penze, kdy má senior náhle větší množství volného času, ztratí mnoho sociálních kontaktů a interakcí, a neví, jak se situací naložit.

Při rozsáhlejších psychických a fyzických negativních změnách velmi často dochází k nutnosti umístit seniora do institucionální péče (domova pro seniory; domova pro seniory se zvláštním režimem), dále je také možné ponechat seniora v jeho domácím prostředí za pomoci domácí péče, zde se jedná zejména o pečovatelskou službu a osobní asistenci.

3 Komunitní práce

V této kapitole uvedeme definice základních pojmů, které souvisejí se sociální prací s komunitou. Jsou jimi především komunita, komunitní práce, komunitní pracovník.

Objektem komunitní práce je komunita. Komunita je sociologický pojem, který má velmi široké vymezení. Komunita je vnímána jako sociální útvar, skupina lidí, kde probíhají těsné komunitní vazby (Šťastná, 2016).

Tyto komunitní vazby jsou založeny na základě sdílení společného prostoru, který může mít dvě podoby, a to podobu abstraktní a fyzickou. Abstraktní komunita je pojem označující skupinu vyznačující společnými znaky či vlastnostmi (komunita umělců, komunita alkoholiků, komunita církevní apod.), zatímco fyzická komunita je pojem označující skupinu lidí, která je prostorově vymezená, a vyznačuje se mnohačetnými sociálními interakcemi a vazbami (Hruška a kol., 2013, s. 8).

3.1 Definice komunitní práce

Komunitní práci lze charakterizovat jako jednu z forem sociální práce, která vznikla již ve druhé polovině 19. století. Ve svých prvopočátcích byla komunitní práce spojena s idejemi kvality života lidí, a s ideou důstojného života v chudých oblastech. Předmětem komunitní práce byli místní obyvatelé, kdy v rámci sociální práce byla iniciována snaha o jejich zapojení do volnočasových a vzdělávacích činností (Šťastná, 2016, s. 8).

Komunitní práce je jednou z nejprogressivněji se rozvíjejících metod, kdy se sociální práce výrazně přesunuje do problémových oblastí. Smyslem komunitní práce je utvářet komunity, místa, ve kterých člověk dostane emocionální podporu a praktickou pomoc v běžném, každodenním životě.

Komunitní pracovník působí v prostředí dané komunity, kdy v rámci řady specializovaných služeb poskytuje své služby. Nejčastěji se jedná o komunitní centra, nízkoprahové zařízení, poradenské centrum aj. Komunitní pracovník působí uprostřed neustálého napětí, konfliktů, a tak by měl umět naslouchat, podporovat druhé aj. (Matoušek a kol., 2013, s. 54).

Součástí práce sociálního pracovníka je napsat projekt, zprovoznit a ukončit činnost, aktivizovat klienty a mnoho dalšího. Podstatou efektivní komunitní práce je komunitní projekt, komunitní plánování. Komunitní práci můžeme rozdělit na výcvikovou, terapeutickou, občanskou a spirituální (Gulová, 2011, s. 59).

V současné době je komunitní práce směřována k zajišťování sociálních činností a k zajišťování přístupu k aktivitám nezbytným pro život, všem lidem bez rozdílu v místě jejich bydliště (Matoušek, 2013, s. 189-194).

Soudobá komunitní práce „*zdůrazňuje participaci lidí na věcech veřejných, posilování sebeorganizačních sil komunity, vzájemnou solidaritu a pomoc, sociální zodpovědnost, šetrný vztah k životnímu prostředí, respekt k místním tradicím a zvláštěm. Komunitní práce nabízí obyvatelům možnost aktivně vstupovat do tvorby příběhu místa, nečekat pouze na pomoc zvenčí. Komunitní práce vytváří organizační strukturu pro práci s myšlenkami a iniciativami, vytyčuje perspektivy a uskutečňuje vizi komunity*“ (Šťastná, 2016, s. 8).

3.2 Modely komunitní práce, oblasti působení komunitní práce

Šťastná (2016) vnímá 4 velké oblasti komunitní práce. Podle této autorky současné působení komunitní práce probíhá v následujících oblastech:

- Zvyšování účasti občanů na věcech veřejných (občanská participace),
- podpora vzájemnosti, solidarity, podpora sociálního kapitálu,
- komunitní plánování,
- inkluze oslabených skupin, prevence sociálního vyloučení
 - komunitní práce ve vyloučených lokalitách,
 - komunitní práce s chudými, aj. (Šťastná, 2016, s. 38-59).

Komunitní práce se rozvíjí ve třech oblastech, v rámci komunitního plánování, v centrech pro komunitní práci a v rámci neziskových organizací.

Komunitní plánování probíhá na úrovni krajů, regionů nebo obcí. Úkolem center pro komunitní práci je zapojovat veřejnost do strategického plánování v rámci

regionálního rozvoje a komunitního organizování. Komunitní práce v rámci nestátních neziskových organizací je zaměřena především na aktivizaci a odstraňování sociálního vyloučení osob s handicapem a příslušníků romské minority.

Dle Poppla se rozlišuje 8 modelů komunitní práce, a to:

- Rozvoj komunity (sociální pracovník podporuje cílovou skupinu v získání dovedností a sebedůvěry pro zlepšování podmínek vlastního života ve společnosti)
- komunitní akce (sociální pracovník ke aktivistou, který se snaží o změnu strategií, praxe nebo postojů mocenských skupin)
- komunitní péče (sociální pracovník se snaží o zlepšené situace obyvatel, podporuje zájem lidí o dobrovolnou a neformální péči),
- komunitní organizace (sociální pracovník je manažerem a organizátorem, jehož cílem je zlepšení koordinace činností různých typů sociálních služeb),
- sociální; komunitní plánování (sociální pracovník analyzuje sociální problémy, vyhodnocuje efektivitu služeb a strategií, vytváří vhodné strategie, definuje cíle a priority,
- komunitní vzdělávání (sociální pracovník je vzdělavatelem a facilitátorem, který podporuje sociální integraci deprimovaných skupin, a nabízí vhodné vzdělávací programy),
- feministická komunitní práce (sociální pracovník je aktivistou a facilitátorem, který se zaměřuje na reformu podmínek zohledňující potřeby žen),
- antirasistická komunitní práce (sociální pracovník je aktivistou a dobrovolníkem, který vytváří podmínky pro účast diskriminovaných skupin v oblasti řešení sociálních a politických otázek) (Kappl, 2014, s. 13-14).

Shrnutí

Komunitní práce je jedna z forem sociální práce, která se velmi rychle progresivně rozvíjí, a reaguje na aktuální problémy. Cílem komunitní práce je vytvářet místa a komunity, ve kterých jedinec s daným problémem nalezne podporu a pomoc v jeho každodenním životě.

Předmětem komunitní práce je lidská bytost, které je napomáháno při zajišťování sociálních činností a přístupu k aktivitám, které jsou pro život nezbytné. Pomoc je poskytována všem osobám bez rozdílu, a v místě jejich bydliště nebo bezprostřední blízkosti.

Iniciátorem komunitní práce je komunitní pracovník, který působí v prostředí dané komunity, kde poskytuje své služby na profesionální úrovni. Komunitní pracovník nejčastěji působí v nízkoprahových zařízeních a v poradenských centech.

Komunitní pracovník pracuje nejen s klienty, ale také s administrativou, sepisuje a vyhodnocuje projekty a mnoho dalšího.

Aby mohla být komunitní práce efektivní, pak je nutné mít kvalitně zpracovaný komunitní projekt a komunitní plánování.

4 Komunitní plánování

V této kapitole definujeme základní pojmy týkající se komunitního plánování. Komunitní plánování, fáze komunitního plánování, komunitní plánování sociálních služeb (dále jen KPPS).

Komunitní plánování sociálních služeb je metoda, která umožňuje na úrovni obcí a krajů plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly potřebám jednotlivých občanů i místním specifikům. Komunitní plánování sociálních služeb je otevřený proces zajišťování potřeb a zdrojů, a hledání nejlepšího řešení v oblasti sociálních služeb.

4.1 Definice komunitního plánování

Komunitní plánování je metoda, umožňující zpracovávání rozvojových materiálů v různých oblastech veřejného života na úrovni kraje i obce. Komunitní plánování je metodou, napomáhající obcím i krajům plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly dané situaci v regionu, a současně tak odpovídaly potřebám lidí, kteří v dané obci žijí. Komunitní plánování je otevřeným procesem, který průběžně zjišťuje potřeby, možnosti, zdroje a příležitosti, které vedou k pozitivním změnám v sociálních službách.

Díky komunitnímu plánování je vytvářen systém aktivit, investic a dalších, podle jak již existujících, tak podle předpokládaných potřeb v dané lokalitě. Díky komunitnímu plánování jsou tyto potřeby poskytovány v odpovídající kvalitě, a v souladu se specifiky dané lokality (Diváková, 2013, s. 3).

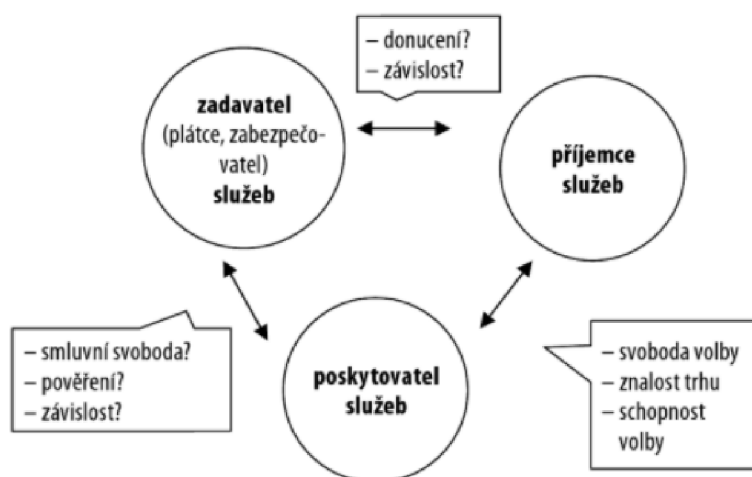
Aby komunitní plánování fungovalo efektivně, je potřeba zapojit veřejnost, která se sama podílí na plánování toho, co se domnívá, že jí vyhovuje, a co naplňuje její potřeby. Důležité je nejen zapojení veřejnosti, ale také průběžný monitoring stanoveného cíle a jednotlivých opatření, pravidelná a důsledná aktualizace komunitního plánování, a cyklické opakování procesu plánování, na základě kterého dochází k zachycování změn, které se objevily, a na které je potřeba reagovat (Pilát, 2015, s. 133-136).

„Pokud se budeme věnovat tomu, jak proces komunitního plánování v praxi probíhá, musíme nejprve zdůraznit, že je to cyklický proces, kdy v přesně naplánovaném čase je vždy nutné jednotlivé kroky zopakovat a zreflektovat změny, k nimž v daném časovém období došlo. Nelze přesně stanovit optimální časové období, za jak dlouho je vhodné cyklus zopakovat, protože do procesu vstupují jak regionální podmínky, tak například politická situace v daném regionu“ (Ondrušová, Krahulcová, 2020, s. 92).

Je velice důležité, aby při zpracování tohoto plánu spolupracovaly kraje s příslušnými obcemi, se zástupci poskytovatelů a se zástupci uživatelů sociálních služeb (tzv. triádou). Klíčovým znakem komunitního plánování je vzájemné partnerství mezi všemi účastníky procesu (Ondrušová, Krahulcová, 2020, s. 92).

Grafické znázornění této triády uvádíme níže:

Obrázek 1: Triáda sociálních služeb

Obrázek 2: Triáda sociálních služeb

Pramen: Malík Holasová, 2014, s. 15

Výstupem procesu komunitního plánování je „střednědobý plán rozvoje sociálních služeb“. Legislativní rámec komunitního plánování ukládá zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který ukládá krajům zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na jejich území.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb je strategickým dokumentem obce, regionu nebo kraje. Tento plán je schválen na dobu 3 let. Střednědobý plán je výsledkem aktivního šetření, kdy se zjišťovaly potřeby osob na území obce, regionu nebo kraje, a hledaly se způsoby jejich uspokojování za pomoci dostupných zdrojů, kterými jsou například dotace z MPSV.

Střednědobý plán obsahuje souhrn a výsledky různých analýz a dat, popis způsobu zpracování plánu, vymezení spolupráce s obcemi, s poskytovateli sociálních služeb, dále obsahuje analýzy dostupných zdrojů a potřeb osob, strategii zajišťování a rozvoje sociálních služeb na daném území. Často také bývá doplněn akčními plány, které mají platnost nejčastěji jeden rok, a které ze střednědobého plánu vycházejí (Arnoldová, 2016, s. 14).

4.2 Fáze komunitního plánování

Každý z autorů rozlišuje počet fází komunitního plánování odlišně, nicméně téměř všichni autoři vycházejí z publikace Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), které publikovalo příručku „*Komunitní plánování - věc veřejná (přůvodce)*“, kde jsou právě fáze komunitního plánování (KP), mimo jiného, uvedeny. Níže tedy uvádíme charakteristiku fází KP dle MPSV:

Tabulka 1: Fáze komunitního plánování

FÁZE KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ (KP)		ZPŮSOB NAPLNĚNÍ FÁZE KP
1. FÁZE	S čím je třeba začít	<ul style="list-style-type: none"> - zformování prvotní pracovní skupiny - určení, koho je třeba do přípravy KP zapojit - způsob oslovení a přizvání dalších účastníků - plán pro získání politické podpory ze strany obce - informační strategie
2. FÁZE	Vytvoření řídicí struktury pro KP	<ul style="list-style-type: none"> - zapojení všech účastníků procesu - vytvoření organizační a řídicí struktury pro zpracování KP - stanovení pravidel jednání řídicí struktury
3. FÁZE	Porozumění problémům v komunitě	<ul style="list-style-type: none"> - představení cílů, zájmů a potřeb všech účastníků - vytvoření a zveřejnění mechanismů pro aktivní spoluúčast veřejnosti - provedení analýzy potřeb a zhodnocení existujících zdrojů - zhodnocení silných a slabých stránek existujícího systému sociálních služeb - vyjmenování příležitostí a rizik a nastínění trendů pro rozvoj sociálních služeb
4. FÁZE	Návrh rozvoje sociálních služeb	<p>Představa rozvoje sociálních služeb obsahuje zejména:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hlavní hodnoty, které tvoří její základ a které budou při zpracování KP a jeho následném naplňování respektovány a dodržovány, - směr, kterým se budou sociální služby nadále ubírat, - cíl, kterého má být dosaženo a priority - překážky, které bude nutné překonat, - regionální i nadregionální zdroje, kterých lze využít - představa rozvoje sociálních služeb je akceptována většinou účastníků komunitního plánování
5. FÁZE	Strategie rozvoje sociálních služeb	<ul style="list-style-type: none"> - plán postupných kroků a úkolů k dosažení stanovených cílů a priorit - systém sledování realizace komunitního plánu - zpracování konečné verze komunitního plánu - předložení textu KP k připomínkování veřejnosti - schválení KP zastupitelstvem
6. FÁZE	Od plánování k provádění	<ul style="list-style-type: none"> - uskutečňování plánu - informování veřejnosti o uskutečňování KP - průběžné vyhledávání a zapojování nových partnerů - nástroje umožňující provést změny v původním KP

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí, online, cit. 12-12-2020

Jiní autoři pak rozlišují pouze 3 fáze komunitního plánování v rámci kterých slučují některé z výše uvedených fází. Toto dělení uvádíme v následujících odstavcích.

První fáze komunitního plánování je v podstatě analýzou, jejíž cílem je zmapovat aktuální situaci v daném regionu, dále pak vyhodnotit možné zdroje, které lze využít. Druhá fáze je pak zacílena na komplexní strategii rozvoje sociálních služeb. Ve třetí fázi je plán aktivován, a realizován. Po celou dobu zpracovávání a realizace střednědobého plánu a realizace procesu komunitního plánování je nutno zapojovat veřejnost. Veřejnost je vyhledávána a získávána na základě depistáže a různých PR kampaní (Ondrušová, Krahulcová, 2020, s. 92-93).

4.2.1 Analytická část

Nejdůležitější z analytické části je vytvoření situační analýzy, která vychází ze stávajících dokumentů, z Plánu zdraví, z Programu rozvoje kraje aj. Dále se zde pak uplatňují informace z městského a krajského úřadu, z českého statistického úřadu, z úřadu práce a dalších institucí.

Jednou z forem situační analýzy je místní demografická analýza, kde se zjišťují a prověřují demografické údaje a trendy sociálního vývoje z nichž vyplývající v dané lokalitě. Zjišťuje se počet obyvatel, věk obyvatel, poměr obyvatel dle pohlaví, příslušnost občanů k menšinám, poměr obyvatel s postižením, stav trhu práce, stav dopravní infrastruktury vztahující se k dostupnosti sociálních a zdravotních zařízení a k trhu práce, dále se sleduje statistika kriminality, otázky chudoby, informace o sociální úrovni apod. Další formou situační analýzy je analýza možných zdrojů pro financování aktivit, v rámci, které se mapují finanční toky, finanční zdroje pro realizace aktivit.

Po vytvoření této analýzy je vhodné vytvořit partnerskou koalici pro zpracování komunitního plánování, neboť koalice je hnacím motorem pro zpracování komunitního plánování. Tuto koalici tvoří zástupci veřejné správy, zástupci sociálních služeb a zdravotnických zařízení, zástupci sužeb bydlení a zaměstnanosti a zástupci uživatelů služeb (Diváková, 2013, s. 7-8).

4.2.2 Strategická část

V rámci strategické části jsou utvářeny strategie rozvoje sociálních služeb, kdy jsou hledány stávající aktivity v obci, dochází k hodnocení a porovnávání současného stavu v obci nebo lokalitě, jsou vytvářeny přesné strategické kroky pro získání finančních zdrojů pro případnou realizaci.

Zjišťuje se například návštěvnost obdobných akcí, stav budov, aj. V rámci strategické části je prováděna podrobná SWOT analýza, analýza informací o potřebě vzdělání, a jsou porovnávány a vydávány odůvodnění pro opatření a aktivity (priority, poslání a vize komunitního plánu) (Diváková, 2013, s. 10-11).

4.2.3 Realizační část

V rámci realizační části komunitního projektu jsou plány převáděny do praxe, a následně je vyhodnocována jejich efektivita. Součástí realizační části plánování je komunikace s veřejností, zapojování veřejnosti, facilitace veřejných akcí a ověřování výsledků.

Při vyhodnocování efektivity komunitního projektu můžeme využít mnoho cest a metod, a zaměřit se na vyhodnocování mnoha skupin zúčastněných subjektů. Ověřovací metodou mohou být diskuse, dotazníková šetření, analýzy zápisů organizace, návštěvy místa, kde se projekt realizuje a mnoho dalších (Kappl, 2014, s. 44-45).

Shrnutí

Komunitní plánování je metoda, která umožňuje zpracovávat rozvojové materiály v různých oblastech veřejného života, a to jak na úrovni obcí, tak krajů. Díky komunitnímu plánování mohou obce nebo kraje plánovat své sociální služby tak, aby odpovídaly situaci a klientům v dané oblasti, a aby korespondovaly s jejich potřebami.

Komunitní plánování je otevřený proces průběžně zajišťující potřeby, zdroje, možnosti a příležitosti, jejichž cílem jsou pozitivní změny v oblasti sociálních služeb.

Na základě komunitního plánování jsou utvářeny aktivity, investice a další výstupy, korespondující s potřebami obyvatel v daném regionu.

Na komunitním plánování se podílejí poskytovatelé sociálních služeb, klienti sociálních služeb, zastupitelé, veřejnost a mnoho dalších. Před každým komunitním plánováním je vhodné uspořádat šetření, na základě kterého se zjistí, co klientům v dané lokalitě vyhovuje, co postrádají aj.

Dále je pak nutno komunitní plán vyhodnocovat jak z hlediska stanoveného cíle, tak z hlediska opatření, monitoringu aktivizace komunitního plánování atp.

5 Komunitní plánování v Poděbradech

V této kapitole krátce představíme město Poděbrady, dále pak uvedeme charakteristiku obyvatelstva, dostupnost sociálních služeb a představíme komunitní plánování sociálních služeb v Poděbradech pro rok 2020-2023.

5.1 Představení města Poděbrady

V úvodu uvedeme základní informace o obci s rozšířenou působností, dále pak také strukturu obyvatelstva Poděbrad v roce 2019.

5.1.1 Základní informace o obci

Poděbrady jsou lázeňským městem ležícím ve Středočeském kraji, v okrese Nymburk. Město Poděbrady se rozléhá v Polabské nížině, na řece Labe. Dojezdové vzdálenost do Prahy je cca 50 km. Ve městě žije přes 14 000 obyvatel. Rozloha města činí 33,70 km². Toto město je vyhlášené mnoha památkami, s historickým jádrem města a s přilehlou lázeňskou čtvrtí. Části města Poděbrady tvoří Kluk, Poděbrady I, Poděbrady II (Nymburské Předměstí), Poděbrady III (Žižkovo Předměstí), Poděbrady IV (Malé Zboží), Poděbrady V (Koutecká Čtvrť), Polabec, Přední Lhota a Velké Zboží.

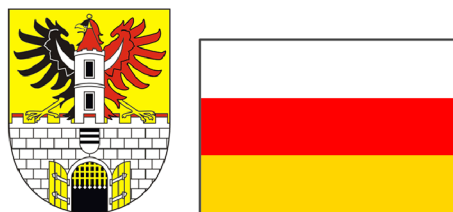
Poděbrady jsou obcí s rozšířenou působností, jejíž správní obvod zahrnuje 35 obcí, které jsou spravovány Poděbradami společně s Městcem Králové. Přímo pod obec Poděbrady spadá 18 obcí, a to: Choťánky, Kolaje, Kouty, Křečkov, Libice nad Cidlinou, Odřepsy, Okřínek, Opolany, Oseček, Pátek, Písková Lhota, Poděbrady, Sány, Senice, Sokoleč, Úmyslovice, Vlkov pod Oškobrhem a Vrbová Lhota (Český statistický úřad, 2014, online).

Aktuálně jsou Poděbrady lázeňským městem, které je zaměřené na kulturu a sport. Město se rozkládá na soutoku Labe a Cidliny. Poděbrady jsou významným městem zejména pro Středočeský kraj, neboť jsou společenským centrem. Jedná se o město s bohatým, kulturním, rušným životem, které poskytuje mnoho sportovních a

rekreačních možností využití. Klid města poskytují lužní lesy, přírodní parky a další městská zeleň (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 9).

Ve městě se nachází šest středních škol, dvě střední odborná učiliště, dvě základní školy, jedna speciální škola a jedna mateřská škola s osmi odloučenými pracovišti. Dále pak mnoho sociálních služeb, které uvedeme v kapitole 4.2.

Symbolem města je městský znak a vlajka města, viz obrázky níže.

Obrázek 3: Znak a vlajka města

Pramen: M.mesto-podebrady.cz, online, 2020

Znak města tvoří stříbřitá kvádrovaná hradební loď, vrcholící cimbuřím s devíti červeně krytými stínky, ve zlatém štítě. Uprostřed zdi je otevřená brána s černým otvorem a zlatými vraty, a s vytaženou zlatou mříží, která je zakončená stříbrnými hroty. Za zdí je uprostřed stříbrná okrouhlá věž, se dvěma podlouhlými okny nad sebou a s římsou uprostřed. Na jejím vrcholu je cimbuří se čtyřmi stínky a špičatou červenou střechou s makovicí. Za věží je orlice s červeným jazykem a stříbrným půlměsícem. Na zdi za branou visí štítek se třemi černými pruhy, který je symbolem pánů z Kunštátu. Městská vlajka je stvořena ze tří barevných vodorovných pruhů, stejně širokých. Městskou vlajku znázorňuje bílý, červený a žlutý pruh.

5.1.2 Struktura obyvatelstva Poděbrad

V roce 2019 činil počet obyvatel v Poděbradech 14 370 osob. V následující tabulce představujeme strukturu obyvatelstva dle věku.

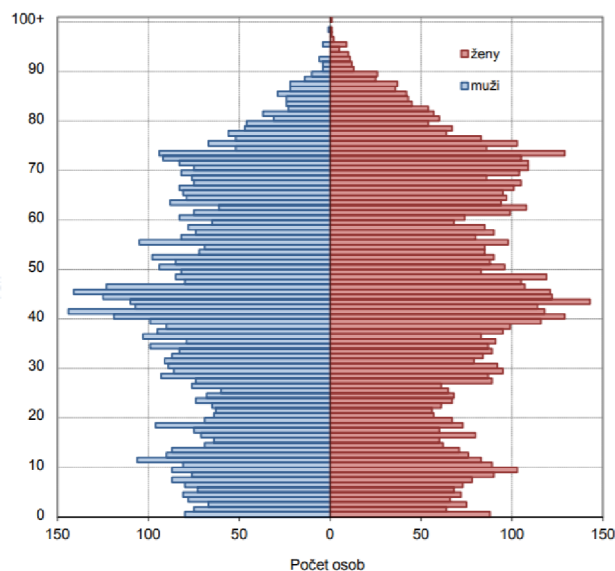
Tabulka 2: Časová řada věkového složení obyvatel Poděbrad

Rok	Počet obyvatel celkem	v tom ve věku			v ve věku (v %)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
2019	14 370	2 375	8 796	3 206	16,5	61,2	22,3

Pramen: Český statistický úřad, 2020, online

Nejčetněji zastoupenou skupinou jsou obyvatelé ve věku 15-64 let (61,2 %). Druhou nejčetnější skupinou jsou senioři od 65 let (22,3 %). Téměř pětinu obyvatelstva tvoří děti do 14 let.

Grafická struktura věkového složení obyvatelstva Poděbrad na konci roku 2019 je uvedena níže:

Obrázek 4: Věkové složení obyvatelstva města Poděbrady k 31. 12. 2019

Pramen: Český statistický úřad, 2020, online

Nejčtenější skupinou obyvatel jsou ženy ve věku 40-50 let, a muži ve věku 40-45 let. Druhou nejčtenější skupinou jsou muži ve věku 70-75 let. Na základě těchto dat můžeme říci, že v dané obci je a stále bude velká poptávka po ambulantních, terénních i pobytových sociálních službách pro seniory, kterých je v dané obci s rozšířenou působností poměrně mnoho.

Ve městě Poděbrady roste počet i podíl starších osob v populaci, a je proto nutné řešit poskytování zdravotních a sociálních služeb pro seniory, dále pak i návazné služby, tzn. služby kulturní, vzdělávací, volnočasové apod. V obci převažuje počet žen, tvoří 55,1 %. Ve městě je téměř sto osob dlouhodobě nezaměstnaných, kteří jsou v evidenci úřadu práce déle jak 12 měsíců (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 12-13).

5.2 Komunitní plánování sociálních služeb

Cílem komunitního plánování sociálních služeb v Poděbradech je vytvořit funkční systém potřeb obyvatel Poděbrad na základě jejich skutečných potřeb, které byly v předchozích letech analyzovány a uzpůsobeny potřebám občanů. Sami občané Poděbrad a blízkého okolí mají možnost se podílet na plánování toho, co potřebují pro naplňování svých potřeb.

Účelem komunitního plánování je zachovat a udržet stabilní nabídku sociálních a návazných potřeb, podporovat související aktivity a realizovat nabídku dalších potřebných služeb na základě efektivního využívání finančních prostředků. Účelem komunitního plánování je rozvíjet síť sociálních služeb tak, aby byly zajištěny potřeby všech, kterých se sociální služby dotýkají a všech, kteří je potřebují (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 1).

Komunitní plán Poděbrad je aktuálně stanoven na období roků 2020-2023, a je klíčovým dokumentem rozvoje sociálních služeb a návazných služeb v Poděbradech a okolí.

Organizační strukturu komunitního plánování sociálních služeb v Poděbradech tvoří garanti procesu (člen rady města, vedení odboru sociální péče a zdravotnictví), metodické vedení procesu plánování (externí organizace Centrum pro komunitní práci střední Čechy), koordinace procesu plánování koordinátor plánování sociálních služeb

a návazných služeb), a v poslední řadě pak řízení procesu plánování (koordinační komise).

Na plánování sociálních služeb a návazných služeb probíhá ve spolupráci s komisí sociální, komisí zdravotní a komisí hendikepovaných občanů a seniorů města Poděbrady, ve spolupráci s komisí dětí a mládeže města Poděbrady, a s komisí prevence kriminality města Poděbrady. Do komunitního plánování je zapojena i veřejnost, konkrétně poskytovatelé sociálních služeb a návazných služeb, uživatelé různých druhů sociálních služeb, zaměstnanci městského úřadu, další odborníci a dotčená veřejnost (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 6-8).

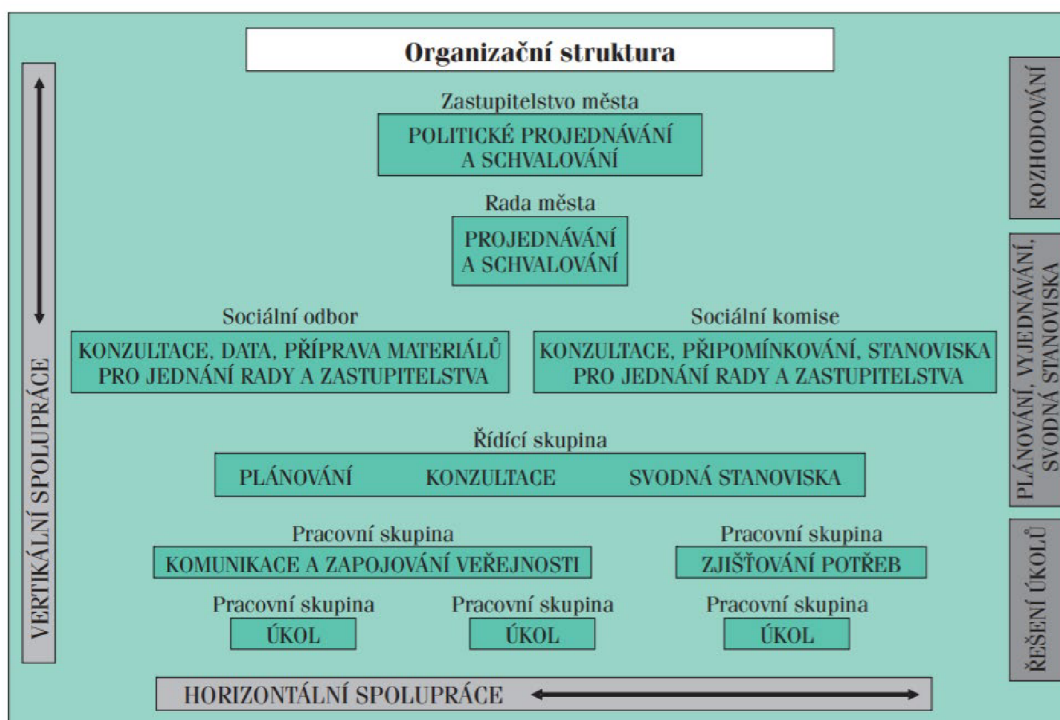
5.2.1 Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb

Organizační struktura komunitního plánování je nástrojem, kterým je cíleno na zapojení všech účastníků. Organizační struktura je vždy jedinečná, zpracovaná na míru daným potřebám; je přizpůsobená potřebám a charakteristikám lidí. Organizační struktura musí vycházet z místních možností a podmínek. V případě utváření organizační struktury je nezbytné dodržovat principy triády, kompetence a rovnosti účastníků.

Od počátku vytváření organizační struktury je nutné zapojit všechny strany. Cílem plánování sociálních služeb je vytvořit a zajistit systém služeb, který bude odpovídat potřebám daných lidí, daného území. Tyto potřeby musí být společně formulovány všemi účastníky, kterých se sociální služby dotýkají. Při plánování je nutné dát prostor všem účastníkům, aby se k plánování vyjádřili a je naprosto nepřijatelné potřeby kohokoliv z nich bagatelizovat (MPSV, 2014, s. 2).

Pro vytváření organizačních struktur je nutné postupovat v několika krocích, a to v zajištění základních funkcí procesu, řízením procesu, doplňování organizační struktury, a zpracováním základní listiny.

Organizační struktura může vypadat následovně:

Obrázek 5: Nejdůležitější charakteristiky organizační struktury

Pramen: MPSV, 2014, s. 6

Veřejnost se nejčastěji setkává zejména s pracovními skupinami, které s veřejností komunikují, zapojují ji do sociálních služeb, zjišťují potřeby lidí, a plní jednotlivé úkoly.

Jednotlivé pracovní skupiny jsou základními články procesu komunitního plánování. Členy pracovních skupin tvoří uživatelé sociálních služeb, poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb a zástupci veřejnosti. Jednotlivé pracovní skupiny jsou stanoveny s ohledem na potřeby obyvatel (pracovní skupina pro děti a mládež; pracovní skupina pro seniory; pracovní skupina pro zdravotně znevýhodněné; pracovní skupina pro osoby ohrožené sociálním vyloučením; pracovní skupina pro rodinu atp.).

Pracovní skupiny zjišťují a analyzují potřeby uživatelů, vypracovávají a předkládají opatření k realizaci a realizují a vyhodnocují plnění stanovených cílů a opatření.

5.2.2 Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb v Poděbradech

Organizační strukturu komunitního plánování v Poděbradech tvoří garanti procesu (člen Rady města a vedení Odboru sociální péče a zdravotnictví Poděbrady); metodické vedení procesu plánování (externí organizace Centrum pro komunitní plánování střední Čechy); koordinace procesu plánování* (koordinátor plánování sociálních a návazných služeb); a řízení procesu plánování (koordinační komise) (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 6).

Plánování sociálních a návazných služeb probíhá ve spolupráci s několika komisemi, a to s Komisí sociální, zdravotní, hendikepovaných občanů se seniorů města Poděbrady; s Komisí dětí a mládeže města Poděbrady; a s Komisí Prevence kriminality Poděbrady.

Pro klienty a uživatele je nejznámější Koordinační komise, která je zodpovědná za proces komunitního plánování, a která naplňuje principy a hodnoty komunitního plánování. Úkolem Koordinační komise je navrhnout a schvalovat organizační strukturu, činí zásadní rozhodnutí a řídí proces komunitního plánování. Koordinační komise pověřuje realizační tým úkoly, posuzuje zprávy předkládané realizačním týmem a pracovními skupinami, vyhodnocuje výsledky a rozhoduje o průběhu komunitního plánování (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 7).

Koordinační komise monitoruje a vyhodnocuje naplnění cílů komunitního plánování. Koordinační komise se skládá z poskytovatelů sociálních a návazných služeb, ze zástupců uživatelů, ze zadavatelů a dalších dotčených subjektů (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 7).

V rámci komunitního plánování v Poděbradech jsou zapojováni do plánování poskytovatelé sociálních a návazných služeb, obyvatelé Poděbrad, uživatelé sociálních a návazných služeb, zaměstnanci MÚ Poděbrady, dotčená veřejnost a další odborníci (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 8).

5.3 Sociální služby v Poděbradech

V této podkapitole uvádíme výčet poskytovatelů sociálních služeb vybraným skupinám, u kterých by mohlo dojít nebo dochází k sociálnímu vyloučení. V druhé části podkapitoly uvádíme stručnou analýzu sociálních služeb v Poděbradech.

5.3.1 Poskytovatelé sociálních služeb v okolí města Poděbrady

V Poděbradech a blízkém okolí působí mnoho poskytovatelů sociálních služeb pro různé specifické skupiny, u kterých hrozí riziko vyloučení, recidivy nežádoucího chování a další.

Zacíleno je zejména na osoby bez přístřeší, osoby zadlužené, osoby drogově závislé, osoby osamělé, osoby se zdravotním znevýhodněním, osoby po propuštění z výkonu trestu, osoby s poruchami chování, osoby v seniorském věku a na psychologické poradenství (Centrum pro komunitní práci, 2014, s. 4-20).

5.3.2 Dostupnost sociálních služeb v okolí města Poděbrady

Na území Poděbrad se nachází široké spektrum poskytovatelů sociálních služeb, další sociální služby jsou dostupné v blízkém okolí.

„Na území města Poděbrady poskytuje služby minimálně 21 poskytovatelů registrovaných sociálních služeb, z nichž přímo v Poděbradech sídlí 4. Tito poskytovatelé nabízejí obyvatelům Poděbrad 17 druhů sociálních služeb. V Poděbradech je dostupných 11 druhů sociálních služeb v pobytové či ambulantní formě v celkem 13 zařízeních/sluzbách. Do města dále dojíždí minimálně 17 poskytovatelů sociálních služeb a tyto poskytovatelé v terénní formě poskytují celkem 8 druhů sociálních služeb“ (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 14).

Na území města Poděbrad jsou poskytovány sociální služby také dalšími poskytovateli, kteří sídlí v blízkém okolí. Tito jiní poskytovatelé poskytují následující sociální služby: Intervenční centra, odborné sociální poradenství, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, průvodcovské a předčitatelské služby, ranou péči, sociálně

aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace, terénní programy, a tlumočnické služby.

Mezi sociální služby poskytované v relevantní dojezdové vzdálenosti pro obyvatele Poděbrad řadíme azylové domy, denní stacionáře, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy na půli cesty, chráněné bydlení, kontaktní centra, krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, odborné sociální poradenství, odlehčovací služby, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace, telefonickou krizovou pomoc, terapeutické komunity, tísňové péče, a týdenní stacionáře (Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 15-19).

Zákon č. 108/2006 Sb. rozlišuje 33 druhů sociálních služeb. V příloze č. 2 uvádíme přehled všech 33 druhů sociálních služeb a uvádíme, zda jsou dostupné přímo v Poděbradech, v dojezdové vzdálenosti, či zda jsou nedostupné.

V Poděbradech ani jejich blízkém okolí jsou nedostupná centra denních služeb, noclehárny a služby následné péče.

5.3.3 SWOT analýza sociálních a návazných služeb

Níže přikládám SWOT analýzu sociálních a návazných služeb v Poděbradech. Tato analýza byla prezentována a je součástí Zázpisu jednání pracovní skupiny (téma: SWOT analýza – senioři) zde dne 18.5.2021.

Tabulka 3: SWOT analýza sociálních a návazných služeb v Poděbradech

<p style="text-align: center;">Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Dobré jméno odlehčovací služby• Spektrum velkometrážních bytů v DPS ideální pro páry nebo přátele• Dobrá spolupráce s dobrovolníky v DPS Luxor	<p style="text-align: center;">Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Vyšší poptávka po DPS, než je nabídka• Indispozice malometrážních bytů v DPS• Vyšší finanční náročnost odlehčovací služby v Sánech• Nedostatečná kapacita vzdělávacích a aktivizačních aktivit, celkově je nabídka zájmových aktivit spíše průměrná
<p style="text-align: center;">Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none">• Posílení a zefektivnění komunikace ze strany sociálních pracovníků mimo sociální služby (např. sociálních pracovníků na úřadě, v nemocnicích atp.)• Vznik koordinované sítě dobrovolníků, rozšíření širšího působení dobrovolníků	<p style="text-align: center;">Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none">• Řešení sociálních služeb až v krizové situaci (starostové často nejsou informováni a „nezajímají se“ o nabídku a dostatečnost sociálních služeb)

Zdroj: Zázpis jednání pracovní skupiny (téma: SWOT analýza – senioři) zde dne 18.5.2021

Shrnutí

Poděbrady jsou lázeňské město, které leží ve Středočeském kraji, v okrese Nymburk, a je poměrně hojně navštěvované.

Město Poděbrady zpravidla ve tříletých intervalech vytváří komunitní plány, které mají zlepšit kvalitu a rozšířit nabídku sociálních služeb ve městě i jeho blízkém okolí.

Ve městě Poděbrady působí přes 20 poskytovatelů sociálních služeb, kteří ve městě sídlí, dalších 17 poskytovatelů sociálních služeb do města dojíždí poskytovat zejména terénní služby. Ve městě je poskytováno 11 druhů sociálních služeb místními poskytovateli, dalších 17 druhů sociálních služeb je poskytováno cizími poskytovateli.

Mezi stálé sociální služby provozované poskytovateli sídlícími v Poděbradech patří denní stacionáře, domov pro seniory, chráněné bydlení, odborné sociální poradenství, odlehčovací služba, osobní asistence, pečovatelské služby, podpora samostatného bydlení, sociálně terapeutická dílna a sociální rehabilitace.

Poskytovatelé sídlící mimo Poděbrady, poskytující služby na území města, poskytují služby intervenčního centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, průvodcovské a předčitatelské služby, ranou péči, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace, terénní programy, a tlumočnické služby.

V dojezdové vzdálenosti od Poděbrad lze využít azylových domů, denních stacionářů, domovů pro seniory, domovů se zvláštním režimem, domovů na půli cesty, chráněného bydlení, kontaktního centra, krizové pomoci, nízkoprahového denního centra, nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, odborného sociálního poradenství, odlehčovací služby, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace, telefonickou krizovou pomoc, terapeutické komunity, tísňové péče, a týdenní stacionáře.

Praktická část

6 Charakteristika výzkumného šetření

V rámci výzkumného šetření jsem analyzovala zejména dostatečnost nabídky sociálních a návazných služeb na Poděbradsku, dále jsem se zaměřila na analýzu informovanosti seniorů o těchto službách. Tato analýza proběhla na základě kvalitativního šetření, konkrétně prostřednictvím rozhovorů, které jsem realizovala jak s komunitními pracovníky a sociálními pracovníky, tak i se samotnými seniory.

6.1 Výzkumná problematika

Hlavním předmětem zkoumání práce byl komunitní plán sociálních služeb v Poděbradech, stěžejní částí zkoumání byly sociální a návazné sociální služby pro seniory.

Téma jsem si vybrala, neboť je dle mého velice aktuální. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, populace neustále stárne, a očekává se tak, že poptávka po sociálních a návazných službách bude spíše stoupat, než-li klesat. Současně také žijeme v době, která vyžaduje určité vyšší standardy a požadavky, tudíž se očekává nutnost neustálého zkvalitňování poskytované péče a služeb.

V rámci vlastního šetření jsem se primárně zaměřila na zkoumání dostatečnosti služeb, neboť se ve své praxi často setkávám s tím, že senioři čekají mnoho let na uvolnění místa do domova seniorů, což opět nabízí otázku, zda je dostatečná nabídka domácí péče v daném regionu tak, aby senioři nestrádali.

Rovněž se také setkávám s tím, že senioři často nevědí, jaké služby jsou v jejich regionu poskytovány, jaké možnosti se jim naskýtají, a i toto se právě stalo oblastí zkoumání této práce.

6.2 Východiska výzkumného šetření

Mezi východiska výzkumného šetření jsem zařadila formulaci výzkumných cílů, výzkumných otázek, výzkumného vzorku, výzkumné metody a další.

6.2.1 Formulace výzkumných cílů

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zhodnotit naplňování cílů komunitního plánování, týkající se cílové skupiny seniorů. V rámci výzkumu byli osloveni sociální pracovníci pečující o seniory, dále pak pracovníci odboru komunitního plánování a také zástupci z řad seniorů.

Od vzniku komunitního plánování v Poděbradech a přilehlých oblastech se potýkáme se stále opakujícím se obsahem komunitního plánování v oblasti péče o seniory, a to zejména v oblasti, která se dotýká informovanosti cílové skupiny. Dále je z komunitního plánování patrné, že se klade největší důraz na:

- Podporu sociálních a návazných služeb,
- podporu dostupnosti a obsahu aktivit v domovech pro seniory,
- podporu dostupnosti domovů se zvláštním režimem,
- navýšení odlehčovacích služeb,
- podporu kvality hospicové péče,
- navýšení počtu seniorských zájmových skupin a organizací,
- podporu seniorů pro setrvání v jejich domácím prostředí a další.

6.2.2 Výzkumné cíle

Pro vyhodnocení hlavního cíle výzkumu je nutno definovat dílčí cíle. Ty byly stanoveny následovně:

1. Dílčí výzkumný cíl: Zjistit, jak jsou senioři v Poděbradech dostatečně informováni o nabídce sociálních a návazných služeb.
2. Dílčí výzkumný cíl: Analyzovat dostatečnost kapacity domovů pro seniory v Poděbradech. (Zjistit, co funguje, co nefunguje a proč).
3. Dílčí výzkumný cíl: Vyhodnotit, které ostatní sociální služby je nutno rozšířit. (Vyhodnotit nabídku a rozšiřování služeb od počátku dodnes, vyhodnotit silné a slabé stránky, co chybí, co je potřeba).

6.2.3 Transformační tabulka

V této podkapitole představuji transformační tabulku, na základě, které se lze přehledně dozvědět, jakými způsoby budou naplňovány výzkumné cíle a výzkumné otázky.

Transformační tabulka slouží především pro pochopení logičnosti celé transformace výzkumných cílů do tazatelských a výzkumných otázek. Jedná se o grafický prvek, který poukazuje na logičnost stanovení cílů výzkumů a pokládání tazatelských otázek jednotlivým tazatelským subjektům.

V tabulce uvádím přehled stanovených výzkumných cílů, a jejich formy realizace prostřednictvím dotazovaných subjektů (senioři x komunitní pracovníci x sociální pracovníci) a výčet stěžejních tazatelských otázek pokládaných jednotlivým dotazovaným subjektům směřujících k naplnění stanovených výzkumných cílů.

Níže tedy představuji transformační tabulku.

Tabulka 4: Transformační tabulka

DÍLČÍ VÝZKUMNÝ CÍL	DOTAZOVANÝ SUBJEKT	TAZATELSKÉ OTÁZKY
DC1: Zjistit, jak jsou senioři v Poděbradech informováni o sociálních a návazných službách.	Senioři	TO1: Z jakých zdrojů se dozvídáte o sociálních službách a dalších aktivitách pro seniory? TO2: Jakou formou byste se chtěli dozvídat o novinkách týkající se služeb pro seniory?
	Komunitní pracovník	TO3. Jaká cesta, si myslíte je nejeftivnější pro šíření informací mezi seniory? TO4. Máte v plánu, v budoucnu použít nové cesty k šíření informací pro seniory – pokud ano, jaké?
DC2: Analyzovat dostatečnost kapacity domovů pro seniory v Poděbradech.	Komunitní plánování	TO5: Jaké jsou Vaše plány týkající se rozšíření nabídky ambulantních aktivit v DPS? TO6: Jakým způsobem plánujete rozšířit nabídku lůžkové kapacity?
	Sociální pracovníci	TO7: V Poděbradech každoročně stoupá počet seniorů, jak dlouhá je reálná čekací doba do DPS? TO 8: Jaká skupina osob má hlavní zájem o sociální služby? TO 9: Jaká je aktuální lůžková kapacita v domovech pro seniory a jaké sociální služby domovy pro seniory nabízejí?
DC3: Vyhodnotit, které ostatní sociální služby je nutno rozšířit.	Sociální pracovníci	TO 10: Jakou Poděbrady aktuálně poskytují nabídku terénních a ambulantních programů? TO 11: Jakým způsobem je naplňována ambulantní služba sociální rehabilitace a aktivizace v DPS? TO 12: Je odlehčovací služba v některém DPS poskytována? TO 13: Kdo má o odlehčovací službu největší zájem?
	Komunitní plánování	TO 14: O jaké sociální a návazné služby pro seniory plánujete rozšířit nabídku? TO 15: Plánujete rozšířit nabídku odlehčovacích služeb, aby mohli senioři zůstat v domácím prostředí, co nejdéle?

Zdroj: Autor práce, 2021

6.2.4 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvoří komunitní pracovníci, sociální pracovníci a senioři působící v Poděbradech.

Výběrový výzkumný soubor tvoří koordinátor komunitního plánování sociálních služeb, 4 sociální pracovníci (plus předsedkyně Svazu postižených s civilizačními chorobami) a 8 seniorů.

Výzkumný vzorek tedy tvoří:

- Informant č. 1 - koordinátor komunitního plánování sociálních služeb
- Informant č. 2+3 - sociální pracovnice domova pro seniory Luxor
- Informant č. 4 - sociální pracovnice komunitního centra
- Informant č. 5 - sociální pracovnice
- Informant č. 6 - předsedkyně Svazu postižených civilizačními chorobami v ČR, z.s. (základní organizace Poděbrad)
- Informant č. 7-14 - senioři.

6.2.5 Výzkumná metoda

Pro vlastní šetření jsem zvolila metodu kvalitativního výzkumu, vedeného formou rozhovorů s výše uvedenými informanty. Jednotlivá získaná data byla kódována.

Kvalitativní výzkum zajišťuje reliabilitu a validitu, dotazována byla široká škála kompetentních osob.

6.2.6 Výzkumná metodika

Pro práci bylo nutné nastudovat odborné zdroje a východiska, jedná se zpravidla o odbornou literaturu a dokumenty týkající se sociálních služeb na Poděbradsku, komunitního plánování na Poděbradsku a dalších příslušných materiálů. Většina těchto dokumentů a výchozích zjištění byla uvedena v teoretické části práce.

Na základě zjištěných dat proběhlo základní mapování situace. Tímto základním mapováním rozumím provedení podrobné analýzy komunitního plánování, podrobné zmapování nabídky sociálních a návazných služeb a další. V rámci terénního šetření jsem mapovala dostupnost informací o sociálních a návazných službách jak na internetu, tak i na vývěskách města, přilehlých obcí, v nemocnicích a v ordinacích praktických lékařů. V rámci nezávazného šetření jsem provedla několik rozhovorů se seniory (například během posezení v parcích, kdy se mi podařilo jich několik oslovit), což mi napomohlo stanovit si směr a východiska šetření).

Na základě těchto nezávazných mapovacích průzkumů jsem si stanovila výzkumné cíle, výzkumné otázky, a oblasti šetření. Vytvořila jsem si podrobnou transformační tabulku, ve které jsou veškerá východiska uvedena.

V červnu 2021 jsem provedla ostré rozhovory s koordinátorkou komunitního plánování sociálních služeb, se sociálními pracovníci a se seniory. Následně byla data vyhodnocena, byly vytvořeny závěry šetření a doporučení pro budoucí rozvoj sociálních a návazných služeb na Poděbradsku.

Vzhledem k etické stránce šetření jsem kladla důraz na zachování anonymity osob; jsou uváděny pouze jejich funkce nebo společenské postavení, nikoliv jejich jména (např. sociální pracovník aj.). S ohledem na skutečnost, že výsledná bakalářská práce je zveřejňována volně na internetu, nebylo vhodné uvádět konkrétní jména nebo jiné informace, které by vedly k odhalení konkrétního respondenta.

7 Výsledky výzkumného šetření

V této kapitole představuji výsledky výzkumného šetření, následně stanovuji závěry šetření a možnosti jejich dalšího využití a uplatnění v budoucí praxi.

7.1 Vyhodnocení získaných dat

Jednotlivá zjištění jsou rozdělena v souladu s transformační tabulkou, s výzkumnými cíli a otázkami následovně:

- Analýza metod a forem informovanosti seniorů v Poděbradech a nabízených sociálních a návazných služeb,
- analýza dostatečnosti kapacity domovů pro seniory v Poděbradech,
- analýza prostoru a možností pro rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb v Poděbradech.

7.1.1 Informovanost seniorů v Poděbradech o sociálních a návazných službách

V následující části je uvedeno, jak se senioři na Poděbradsku informují o nabídce sociálních a návazných služeb. Následně je uvedeno, jak by se naopak ještě chtěli (z jakých zdrojů) informovat o nabízených sociálních a návazných službách v tomto regionu.

Informovanost o sociálních a návazných službách z pohledu seniorů:

Dostupné zdroje informací:

- Nástěnka (vývěska) v DPS Luxor
- Časopis Senior a místní časopis domova (čtvrtletník)
- Vývěska obecního úřadu
- Komunikace se sociálními pracovníci

Požadované rozšíření o zdroje informací:

- Hlášení místního rozhlasu
- Letáčky, místní noviny

Dotázaní senioři vesměs uvedli, že informace o daných službách získávají zpravidla na základě komunikace se sociálními pracovníci, dále pak zpravidla z vývěsky v domově pro seniory anebo z vývěsky na obecním úřadě.

Nejjednodušeji informace získávají klienti domova pro seniory, kde mají informace jasně a přehledně zprostředkované. „*Informace získávám z nástěnky v domově, kde jsou přehledně napsány všechny aktivity týdne*“ (Informant č. 8).

Ne tak snadno se však dostávají informace klientům mimo domov.

„*O nabídce služeb a akcí se dozvídám na nástěnkách jednotlivých poskytovatelů, to většinou, když se jdu projít po městě, obejdu nástěnky všech institucí, které mě zajímají*“ (Informant č. 12).

Potvrdila jsem si, že senioři mají velice v oblibě tisk, někteří jsou nadšení z místního tisku (zejména z časopisu domova), který však vychází čtvrtletně.

„Informace získávám z časopisu Senior a z místního časopisu domova, ten ale vychází jenom čtvrtletně. Někdy se chodím dívat i na nástěnku obecního úřadu nebo zavolám pracovníci z Městce Králové“ (Informant č. 9).

Většina dotázaných seniorů by ocenila spíše krátkodoběji vydávaný tisk nebo alespoň letáčky, kde by byly jednotlivé aktivity, akce a potřebné informace přehledně zpracovány a častěji prezentovány a obměňovány.

„O novinkách bych se chtěla dozvědět spíše ústní formou a přes hlášení obecního úřadu. Taky bych uvítala nějaké letáčky do schránky nebo třeba u lékaře, a tak“ (Informant č. 10).

Velmi se mi líbilo, jak byli dotázaní senioři nadšení z poskytovaných nadstandardních aktivit, oceňují zejména nabídku skupinových aktivit, společenských her a další. Nicméně dva z dotázaných seniorů byli zklamaní nedostatečností individuálních tělovýchovných a rehabilitačních aktivit a aktivit výhradně pro seniory ve městě mimo DPS (např. formou koncertu pro seniory atp.).

„Nic mi v Poděbradech nechybí, mám tu hodně aktivit, které mě baví. Nejraději jsem tedy v domově a jsem na tělocviku, hraju bingo, poslouchám písničky na přání, nebo sedím na zahradě a povídám si s pracovníci. Podle mě je tu hodně aktivit na míru pro každého z nás, pěkně mi tu bystří mozek. Když nejsem v domově, tak jsem buď na procházce, na nákupech, anebo v bazénu“ (Informant č. 8).

„Uvítal bych zlepšení lékařských služeb, víc pohybových aktivit a kulturních akcí pro starší, třeba nějaký koncert“ (Informant č. 10).

Jako podnět ke zlepšení přikládám žádost o zprostředkování informací o nabídce sociálních a návazných službách formou místního rozhlasu, místního tisku, letáčky a hlášením obecního úřadu.

V následující části uvádím způsoby informování seniorů o sociálních a návazných službách z pohledu komunitního pracovníka. Následně pak uvádím zamýšlené možnosti a způsoby rozšiřování informovanosti o těchto službách dalšími zdroji.

Informovanost o sociálních a návazných službách z pohledu komunitními pracovníky:

Nejefektivnější zdroje informací:

- Email zasílaný seniorům
- Nástěnky jednotlivých seniorských organizací (celkem jich je v Poděbradech 10)
- Sociální pracovnice na úřadě („callcentrum“)
- Poděbradský místní tisk

Zamýšlené rozšíření o zdroje informací:

- Nová platforma: mobilní rozhlas

Pozn. k vyhodnocení níže: do sekce komunitních pracovníků jsem zařadila i předsedkyni Svazu postižených civilizačními chorobami v ČR, z. s. (největší seniorská organizace v Poděbradech), neboť se aktivně podílí právě na komunitním plánování v Poděbradech.

„Svaz postižených civilizačními chorobami je základní organizací v Poděbradech, která existuje už více než 14 let, v současné době má už téměř 500 členů. Nabízíme mnoho aktivit, zejména pohybových, které napomáhají udržování sebeobslužnosti i ve vysokém věku. Nabízíme širokou škálu aktivit, od cvičení v sále, cvičení v bazénu, turistiky, tance, ručních prací, pěveckého kroužku, až po přednášky a zájezdy. Spolupráce zde v Poděbradech je velmi dobrá, město nám poskytuje finanční dotace na akce pro seniory a filtrují k nám nemocné a starší občany“ (Informant č. 6).

Předsedkyně Svazu postižených civilizačními chorobami v ČR, z. s. v rozhovoru sdělila, že se domnívá, že informovanost seniorů na Poděbradsku o těchto službách je velmi dobrá. Podle jejího názoru je hlavní zásluhou dobré informovanosti koordinace komunikace mezi komunitním plánováním, sociálními organizacemi a seniory vzájemně. Senioři, byť se přímo neúčastní ani schůzek komunitního plánování ani schůzek vedení sociálních služeb, vždy se dozvídají o výsledcích a závěrech jednotlivých jednání prostřednictvím emailové korespondence.

Dále mají senioři možnost informovat se o sociálních a návazných službách na nástěnkách každé seniorské organizace (v Poděbradech jich je deset), dále mají možnost kontaktovat sociální pracovníci na úřadě, nebo jednotlivou sociální službu. Jako velký benefit v oblasti informovanosti seniorů vnímá předsedkyně Svazu dvojí místní tisk.

„V Poděbradech je deset seniorských organizací a my jsme největší organizací pro seniory. Každý rok máme setkání s koordinátorkou komunitního plánování a dalšími představiteli, kde plánujeme veškeré aktivity pro seniory. Seniorům výsledky přetlumočíme a posíláme na email. Letáčky s informacemi k jednotlivým akcím dáváme na nástěnky, senioři mají dostatek kontaktů, když potřebují pomoci, zavolají si na sociální službu anebo na město, kde jim rádi pomohou“ (Informant č. 6).

Koordinátorka komunitního plánování doplnila předsedkyni Svazu, a sdělila, že na základě dlouhodobého vyhodnocování komunitních plánů se zjistilo, že senioři na Poděbradsku stále preferují zejména klasické formy informovanosti, tzn. nástěnky, vývěsky, emailovou korespondenci, místní tisk a ústní zprostředkování.

„Senioři stále preferují klasické formy informovanosti, zejména ústní formou prostřednictvím seniorských organizací, dále pak prostřednictvím nástěnek, emailu a místního zpravodaje“ (Informant č. 1).

Právě i proto se rozhodli, že do v následujícím období zamýšlejí rozšířit formu informovanosti o sociálních a návazných službách v Poděbradech formou nové platformy, mobilního rozhlasu.

Shrnutí prvního dílčího cíle

Dotázaní senioři při rozhovorech uvedli, že informace o jednotlivých službách získávají zejména na základě komunikace se sociálními pracovníci, dále pak zpravidla z vývěsky v domově pro seniory anebo z vývěsky na obecním úřadě.

Více by senioři v Poděbradech ocenili, kdyby místní tisk vycházel častěji, nebo kdyby byl doplněn přehlednými letáčky, které by je seznamovali s místními sociálními službami, jednotlivými aktivitami a akcemi.

Dle dotázaných seniorů je nabídka sociálních a návazných služeb relativně dostatečná, ocenili by navýšení časové dotace pro individuální tělovýchovné a rehabilitační aktivity, dále pak navýšení časové dotace pro aktivity výhradně pro seniory ve městě mimo DPS, ne všichni senioři na Poděbradsku jsou klienty DPS a vyžití je tak pro ně značně menší.

Koordinátorka komunitního plánování potvrdila výpovědi seniorů, dle jejich zjištění je informovanost seniorů o sociálních a návazných službách na Poděbradsku velmi dobrá, do budoucna se však uvažuje o nové platformě informování formou místního rozhlasu, což bude pro seniory určitě přínosem, neboť někteří z nich uvedli, že by ocenili možnost informování formou hlášení místního rozhlasu.

7.1.2 Analýza dostatečnosti kapacity domovů pro seniory v Poděbradech

V následující části je uvedeno, jaké jsou v současné době zamýšlené plány ohledně rozšíření nabídky ambulantních aktivit v DPS z pohledu komunitních pracovníků. Následně je uvedeno, jaké jsou v současné době zamýšlené plány ohledně rozšíření nabídky lůžkové kapacity v DPS z pohledu komunitních pracovníků.

Dostatečnost kapacity DPS z pohledu komunitního pracovníka:

Plány rozšíření nabídky ambulantních aktivit v DPS:

- Žádné, nabídka je dostatečná

Plány rozšíření lůžkové kapacity:

- Z hlediska městských zařízení žádné, nabídka je dostatečná
- Z hlediska soukromých zařízení je zamýšlena výstavba DPS trpících demencí

Koordinátorka komunitního plánování uvedla, že v současné době neplánují rozšířit nabídku lůžkových ani ambulantních služeb.

„Neplánujeme rozšíření lůžkové kapacity, v oblasti Středočeského kraje v okr. Nymburk patříme mezi první v počtu lůžek k počtu obyvatel. V Poděbradech se plánuje výstavba domova pro seniory trpící demencí, ale bude to soukromé zařízení. Covid krize sice nějaká lůžka uvolnila, avšak díky stárnutí obyvatelstva bude určitě nutné v budoucnu i tak navýšit kapacitu lůžek v domovech“ (Informant č. 1).

Stárnutí obyvatelstva je globální problém, v budoucnu není vylučována možnost rozšíření lůžkové kapacity v DPS, nicméně v současné době není zamýšlena. V oblasti středočeského kraje okr. Nymburk jsou jedny z nejvyšších počtů lůžek v DPS na počet obyvatel, což je jeden z hlavních důvodů, proč není zamýšleno navýšení lůžkové kapacity. Druhým hlavním důvodem je skutečnost, že se v současné době klade vyšší důraz na setrvání seniorů v jejich domácím prostředí.

Dle koordinátorky komunitního plánování je současná nabídka sociálních a návazných služeb dostatečná, dobře zasítovaná. Pravidelný monitoring potřeb cílové skupiny je prováděn, a nebyly zjištěny nedostatky v oblasti některé z těchto potřeb.

„Neplánuje se ani rozšíření sociálních a návazných služeb. Současná nabídka je dostačující, v Poděbradech je dobré zasítování služeb pro seniory. Poskytuje ji zejména Centrum sociálních služeb, zde je terénní i pobytová služba, osobní asistence, pečovatelská služba, plus mnoho dalších. Navíc probíhá pravidelný monitoring potřeb cílové skupiny“ (Informant č. 1).

V následující části je reflektována dostatečnost kapacity DPS a nabídky sociálních a návazných služeb v DPS z pohledu sociálních pracovníků.

Dostatečnost kapacity DPS z pohledu sociálních pracovníků:

Délka čekání na lůžkovou kapacitu v DPS:

- Individuální, od okamžitého umístění až po čekání i několik měsíců
- I několik let

Aktuální lůžková kapacita v DPS:

- 70 lůžek, prakticky neustále naplněno

Nabízené sociální služby v DPS:

- Odborné sociální poradenství
- Sociální rehabilitace
- Ergoterapie, muzikoterapie
- Volnočasové aktivity (kroužky, společenské hry)

Hlavní skupina zájmu o sociální služby:

- Senioři se sníženou soběstačností
- Senioři, u nichž se aktuálně zhoršil zdravotní stav
- Senioři mající bariéru v současném bydlení

Sociální pracovníci se shodli na tom, že kapacita lůžkové péče na Poděbradsku je relativně dobrá, dostačující ve srovnání s ostatními obcemi a kraji v České republice. Lůžkovou kapacitu DPS na Poděbradsku zajišťuje Domov pro seniory Luxor, dále pak domovy s pečovatelskou službou a domovy se zvláštním režimem.

„Komplexně je lůžková kapacita na Poděbradsku velmi dobrá a dostačující ve srovnání s ostatními kraji v České republice. Je zde domov pro seniory Luxor, domy s pečovatelskou službou a domy zvláštního určení. Jediné, co by bylo potřeba kapacitně navýšit je domov se zvláštním režimem, jediný nejbližší se nachází v Rožďalovicích“ (Informant č. 2).

Podle dvou sociálních pracovníků začíná být větším problémem nedostatečná kapacita domovů se zvláštním režimem (zejména pro seniory s demencí např.), což má být v blízké budoucnosti soukromým zařízením, nicméně zatím není jasné, jestli takové bydlení bude finančně dostupné pro dostatečný počet seniorů.

Dále je velkým problémem indispozice finančně dostupného bydlení pro seniory formou malometrážních bytů, neboť senioři v pozdějším věku často nezvládají péči o své domy, velké domy a větší byty.

Sociální pracovníci sdělili, že o umístění do DPS žádají zejména senioři, kteří se aktuálně ocitli v nepříznivé sociální situaci (nemá se o ně kdo postarat), nebo z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, při vyhodnocování o umístění seniora do DPS rozhoduje jeho zdravotní stav a potřeba o umístění do DPS (sociální nebo zdravotní handicap/bariéra), logicky zde není možné umístit všechny, kdo by chtěli, ale primárně je snaha umístit všechny, kdo potřebují.

„O pobytovou službu mají zájem většinou ti, co se dostanou náhle do nemocnice a nemohou se pak už vrátit do svého domácího prostředí, například v zimě z důvodu

topení, nebo kvůli bariérám v bytě či domě, například schodiště bez výtahu a plošiny atd.“ (Informant č. 3).

V rozhovoru s komunitní pracovníci i zaznělo to, že není možné, aby domov pro seniory suploval péči rodiny a domácí péče, tzn., že v případech, kdy je možné seniora ponechat v jeho domácím prostředí za případné dopomoci rodiny a terénní péče, není takový senior zpravidla přijímán do DPS, není-li k tomu vážný důvod.

„Jednoznačně podporuji setrvání seniora v domácím prostředí. Zastávám názor, že se má o seniora primárně postarat rodina, nikoliv stát“ (Informant č. 1).

Reálná doba čekání do DPS závisí na mnoha okolnostech, zejména na aktuální naplněnosti DPS a reálné nutné potřeby seniora do DPS umístit. V případě, že u seniora dojde k náhlému zhoršení zdravotního stavu vyžadující hospitalizaci DPS provádí analýzu možností o umístění seniora po předpokládaném propuštění z nemocnice.

Může se tedy stát, že DPS má volné místo pro seniora, jehož stav bude po propuštění z nemocnice umístění vyžadovat, a dokáže tak připravit jeho přijetí v řádu několika dnů, někdy se ale může stát, že senior musí na možnost umístění do DPS čekat i několik týdnů, než se uvolní daná kapacita, po takovou dobu je nutné, aby se o seniora postarala rodina, případně je nutné jej umístit například do LDN.

„Mezi veřejností stále ještě panuje mýtus, že existují poradníky pro vstup do domovů pro seniory, což už dávno nefunguje. Dnes stačí, když si senior podá žádost o umístění a přiloží zdravotní zprávu, na základě čehož pak komise vyhodnocuje aktuální situaci a potřebnost umístění seniora. Proto se stává, že někdo je umístěn za týden a někdo třeba za pět let“ (Informant č. 3).

„Někteří senioři si dávají žádost do DPS jako pojistku, a proto jejich přijetí trvá i léta. Když jasně vidíme, že seniora je nutno umístit do DPS, tak samozřejmě děláme vše pro to, aby ro bylo možné co nejrychleji, třeba i do měsíce. Toto se týká ale zejména našeho domova Luxor, jinde třeba v Domově Hvězda nevyžadují registraci pro umístění seniora, a mají registrovanou pečovatelskou službu, takže tam je možnost pomoci rozhodně rychleji než u nás“ (Informant č. 2).

V případě, že senior pouze chce do DPS, podává si žádost, a následně probíhá proces vyhodnocení potřeby umístit seniora do DPS. Pokud není náhlá nutná okolnost seniora do DPS umístit, pak může jeho přijetí trvat v řádu měsíců i let, než bude jeho umístění skutečně vyžadováno okolnostmi (zhoršení zdravotního či sociálního stavu aj.).

Shrnutí druhého dílčího cíle

V současné době je kapacita DPS v Poděbradech dle sociálních pracovníků i odboru komunitního plánování vcelku dostatečná. Kapacita DPS činí 70 lůžek, které jsou prakticky neustále zaplněny, ponechávána je pouze rezerva pro akutní případy. Čekací lhůta na volné lůžko v DPS je individuální, DPS je schopen zajistit přijetí seniora do několika dnů, nicméně čekání může trvat i několik let. Vyhodnocována je aktuální situace a potřebnost umístění seniora v DPS, před přijetím je posuzován aktuální zdravotní a sociální stav, nemožnost ponechání seniory v jeho původním prostředí z různých důvodů aj.

O umístění do DPS mají zájem dle sociálních pracovníků především senioři, u nichž došlo ke zhoršení zdravotního stavu, v jehož důsledku došlo u seniora ke snížení jeho soběstačnosti, dále pak z důvodu, kdy už se o něj rodina nemůže či nedokáže postarat nebo v případě, že v jeho původním prostředí vznikla jiná bariéra, která mu neumožňuje jeho setrvání v původním prostředí. Sociální pracovníci dále uvedli, že by uvítali, kdyby na Poděbradsku došlo k rozšíření lůžkové péče pro seniory s demencí. Dle sociálních pracovníků je nedostatečná kapacita domovů se zvláštním režimem.

Na to konto koordinátorka komunitního plánování uvedla, že již v současné době probíhá vyjednávání s potencionálním soukromým poskytovatelem lůžkové kapacity formou domova se zvláštním režimem, tzn., že v blízké době by mohla být pokryta tato nedostatečná kapacita, nicméně není zatím jasné, zda finanční náročnost tohoto soukromého zařízení uspokojí seniory vyžadující tuto službu.

Na závěr komunitní pracovnice uvedla, že ona sama klade důraz na setrvání seniora v jeho domácím prostředí, a tak cílí především na terénní péči, která jim toto setrvání usnadní, a zároveň tak ulehčí kapacitě DPS, a možná i proto je zatím lůžková kapacita dostatečná.

7.1.3 Potřeby v oblasti rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb v Poděbradech

V následující části jsou uvedeny možnosti rozvoje rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb na Poděbradsku z pohledu sociálních pracovníků.

Možnosti rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb z pohledu sociálních pracovníků:

Aktuálně poskytovaná nabídka terénních a ambulantních programů:

- V rámci jednotlivých organizací
- Dále pak Senior Taxi, Poděbradské tety a POSEZ-pomoc seniorům a zdravotně postiženým, centrum poradenských služeb (základní sociální poradenství, poradenství pro seniory, psychologické poradenství, etopedické poradenství, právní poradenství, občanská poradna). Poradenské služby jsou občanům poskytovány zdarma.

Možnosti rozšiřování ambulantních služeb sociální rehabilitace a aktivizace v DPS:

- Není potřeba rozšiřování, v rámci DPS jsou služby dostačující
- Důraz by měl být kladen spíše na zkvalitňování stávajících služeb, než na rozšiřování nových služeb

Nabídka poskytování odlehčovací služby v DPS:

- V rámci DPS není odlehčovací služba poskytována
- Možnost využití pobytové služby v Sánech a v nemocnici Městec Králové (dispozice sociálních lůžek pro seniory putující do DPS nebo zpět domů)

Hlavní skupina zájmu o odlehčovací službu:

- Rodiny pečující o seniory se zdravotním handicapem

Sociální pracovníci se shodují na tom, že nabídka ambulantních a rehabilitačních služeb je dostatečná. Nabízené služby jsou dlouhodobě stabilní, navštěvované a oblíbené. Klienti DPS mají možnost širokého vyžití, z nadstandardních služeb a aktivit je neoblíbenější Křeslo pro hosta, mezigenerační setkávání ve spolupráci s místními školami, pohybová cvičení s externími instruktory a turnaje ve společenské hře Bingo.

„Nabídka veškerých sociálních a návazných služeb je na Poděbradsku dostatečná, stabilní, hojně navštěvovaná a oblíbená. Samozřejmě ne vždy budou uspokojeni všichni, ale vždy se snažíme o to, aby každý ze seniorů byl vhodně a dostatečně zabaven a spokojen, někteří si dokonce našli mnoho nových zájmů, o kterých dříve neměli ani ponětí“ (Informant č. 5).

„Myslím si, že služby v DPS jsou dostačující. Dle mého názoru není potřeba nových služeb, důraz bych kladla na zlepšování stávajících služeb. V domově pro seniory si mohou klienti vybrat ze široké škály aktivizačních programů, které jim vyplní většinu volného času“ (Informant č. 6).

Většina sociálních pracovníků se shoduje, že je aktuálně velmi nutné zkvalitnit nabízené služby, a právě i to je jeden z hlavních důvodů, proč aktuálně nezavádět služby nové.

Co se týká pobytové odlehčovací služby, ta přímo v Poděbradech chybí, již prakticky není možné kapacitně pojmout i tuto službu v žádném z DPS. Pobytová odlehčovací služba je v rámci Centra sociálních a zdravotních služeb Poděbrady poskytována v nedaleké obci Sáňy a v nemocnici Městec Králové, kde jsou poskytována sociální lůžka pro „přechodný“, krátkodobý pobyt. Sem jsou umisťováni zejména senioři čekající na volné místo v DPS z důvodu náhlého zhoršení zdravotního stavu vylučující možný návrat do původního bydlení s indispozicí možné péče rodiny nebo domácí či terénní péče. Terénní odlehčovací službu v Poděbradech zajišťuje Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady.

Do odlehčovací služby jsou často umisťováni senioři, jejichž rodina se o ně dočasně nemůže postarat, avšak s jejich návratem do původní rodiny se očekává v krátké době (jedná se zejména o situace, kdy rodina potřebuje odcestovat, nebo sama vyžaduje krátkodobou a často i plánovanou hospitalizaci atp.)

„Přímo v DPS odlehčovací služba poskytována není, avšak velmi kvalitní, pobytová odlehčovací služba je poskytována v Sánech v nemocnici Městec Králové, kde jsou i sociální lůžka“ (Informant č. 5).

V následující části jsou uvedeny možnosti rozvoje rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb na Poděbradsku z pohledu sociálních pracovníků.

Možnosti rozšiřování nabídky sociálních a návazných služeb z pohledu komunitního pracovníka:

Zamýšlené rozšíření nabídky sociálních a návazných služeb:

- Není

Zamýšlené rozšíření nabídky odlehčovací služby:

- Není

Jak již bylo zmíněno, v současné době není zamýšleno o možném rozšiřování sociálních a návazných služeb pro seniory. Dle odboru komunitního plánu je nabídka služeb dostatečná a zcela pokrývá potřeby seniorů, neboť monitoring potřeb je pravidelně prováděn a ověřován.

„Jak jsem již uvedla, nabídka sociálních a návazných služeb je přinejmenším velmi široká a dostatečná, rozhodně jsme nezaznamenali žádný nedostatek, neboť situaci pravidelně monitorujeme a vyhodnocujeme. Nezaznamenali jsme žádnou indicii pro rozšíření nabídky sociálních a návazných služeb ani od sociálních pracovníků ani od samotných seniorů“ (Informant č. 1).

Středočeský kraj je v počtu lůžek na počet obyvatel jedním z nejlepších krajů. Byť je stárnutí obyvatelstva globální problém, zatím není aktuálně v řešení navýšení žádné z kapacit. V blízké budoucnosti se plánuje výstavba soukromého zařízení (DPS) se zvláštním režimem pro seniory s demencí, avšak je zcela otázkou, jestli jeho finanční

náročnost pokryje možnosti místních seniorů. Jedná se však o soukromé zařízení, jehož výstavbu a následný provoz, služby a jejich kvalitu město Poděbrady nekoordinuje a neovlivňuje.

Shrnutí třetího dílčího cíle

Podle výpovědí sociálních pracovníků je nabídka sociálních a návazných služeb dostatečná, jediné, co by navrhovali pro zlepšení, je zkvalitňování stávajících služeb. Většina služeb je dlouhodobě stabilní, hojně navštěvovaná a oblíbená. Poptávka po nových nebo jiných služeb zatím nevznikla, a není proto nutné se jí zabývat.

Stejně uvedla i koordinátorka komunitního plánování, která se jasně vymezila proti zavádění nových sociálních a návazných služeb, neboť jejich nabídka a poptávka je pravidelně monitorovaná a vyhodnocovaná a nejeví žádný znak pro její rozšiřování. Perfektně funguje také spolupráce s externisty či poskytovateli v blízkém okolí, což je také jeden z důvodů, proč bude v blízké době nabídka neměnná.

7.2 Shrnutí vyhodnocení výzkumných otázek a naplnění výzkumných cílů

Na základě provedených rozhovorů jsem zjistila, že senioři na Poděbradsku jsou s nabídkou sociálních a návazných služeb relativně spokojeni, nabídka poskytovaných služeb je v celku dostatečná.

V rámci této podkapitoly bych se ráda věnovala přehlednému shrnutí a závěrům práce, které představím formou odpovědi na stanovené výzkumné otázky současně tak zhodnotila naplnění stanovených výzkumných cílů.

1. Výzkumná otázka: Jsou senioři v Poděbradech dostatečně informováni o nabídce sociálních a návazných služeb?

Senioři na Poděbradsku jsou informováni o těchto službách zejména prostřednictvím nástěnek a vývěsek u jednotlivých služeb, dále prostřednictvím vývěsky obecního úřadu, nebo díky komunikaci se sociálními pracovníci jak v jednotlivých službách, tak na obecním úřadě, kam se lze v úředních hodinách dovolat, a sociální pracovníci jsou ochotni poskytnout veškeré potřebné informace.

Velmi se mi líbí, že Poděbradsko vydává dva druhy místního tisku, který je nejen u seniorů velmi oblíbený. Na základě šetření jsem od sociálních a komunitních pracovníků zjistila, že senioři jsou o sociálních a návazných službách informováni také emailem, zajímavé je, že tuto možnost však žádný z dotázaných seniorů neuvedl. Senioři by spíše uvítali přehledné a koordinovaně distribuované letáčky nebo hlášení místního rozhlasu.

Od koordinátorky komunitního plánování jsem ale zjistila, že se chystá nová platforma informování formou mobilního rozhlasu, což v blízkém budoucnu uspokojí část seniorů.

2. Výzkumná otázka: Je kapacita domovů pro seniory v Poděbradech dostatečná?

Co se týká kapacit domovů pro seniory jakožto jedné z nejvyžadovanějších sociálních služeb pro seniory, je dle sociálních pracovníků a pracovníků komunitního plánování nabídka dostatečná. Největším DPS v Poděbradech je DPS Luxor, který nabízí kapacitu 70 lůžek a dle šetření je kdykoliv připraven přijmout nového seniора v případě nutné potřeby v řádu maximálně jednoho měsíce.

Velice mne zaujalo, že sociální pracovníci i pracovníci komunitního plánování kladou důraz na domácí péči a terénní péči, tedy na setrvání seniора v jeho domácím prostředí. Do DPS přijímají pouze seniory, jejichž sociální nebo zdravotní situace jejich umístění vyžaduje, a je tedy koordinována nabídka a poptávka po DPS – tedy ten, kdo DPS potřebuje, se do něj určitě dostane díky přístupu těchto pracovníků.

DPS nabízejí klasické služby, dále pak nadstandartní služby, které jsou velmi oblíbené, například ergoterapie, muzikoterapie, volnočasové aktivity jako například specializované kroužky, mezigenerační setkávání, kulturní akce – show s významným hostem atp.).

V současné době sice není předpoklad pro navyšování lůžkové kapacity DPS, nicméně se očekává, že v blízké době bude rozšířena nabídka DPS se zvláštním režimem soukromým provozovatelem.

Sociální pracovníci ještě zmínili, že by bylo vhodné do budoucna přemýšlet o navyšování kapacity DPS se zvláštním režimem státním zařízením.

3. Výzkumná otázka: Je nutno v Poděbradech rozšířit některé ze sociálních a návazných služeb?

Koordinátorka komunitního plánování sdělila, že v současné době není zamýšleno rozšíření žádné ze sociálních a návazných služeb, žádnou novou službu nebo rozšíření tedy není možno v blízké době očekávat. Jediné, co by mělo být nové, je DPS se zvláštním režimem, ten je však plně v kompetenci soukromého subjektu a není tak možné stanovit žádnou prognózu nabídky služeb ani přesného termínu vzniku.

V současné době je z pohledu pracovníků komunitního plánování plně funkční a oblíbená nadstandartní služba Senior taxi, Poděbradské tety a Posez, dále je pak plně koordinován provoz DPS a Centra denních služeb, pečovatelské služby a dalších terénních a ambulantních programů, které jsou plně funkční a dostatečně pokrývající poptávku.

Z pohledu sociálních pracovníků je rovněž perfektně a plynule zajištěn chod jednotlivých sociálních a návazných služeb, kterých je na Poděbradsku dostatek a v nadstandartní míře oproti jiným stejně velkým obcím.

Diskuse

V rámci šetření jsem zjistila, že senioři na Poděbradsku jsou s nabídkou sociálních a návazných služeb vcelku spokojeni.

Pro efektivní fungování sociálních služeb je základním východiskem informovanost o jednotlivých sociálních službách, jak zmiňují i některé manuály MPSV.

Díky zapojení širokého okruhu lidí, kteří budou trvale a pravidelně informováni o sociálních a návazných službách dochází k jejich efektivnímu fungování a plánování, a současně dochází i k naplňování principů metod komunitního plánování. Hlavním cílem informovanosti o sociálních službách je zapojit do plánovacích procesů všechny klíčové osoby, aktivní zájemce i širokou veřejnost (MPSV, 2014, s. 2).

O jednotlivých službách na Poděbradsku jsou informováni senioři zejména prostřednictvím nejrůznějších nástěnek a vývěsek. Velmi rádi využívají pro své informování se také místní tisk a komunikaci se sociálními pracovníky, jak v rámci jednotlivých služeb, tak i na obecním úřadě, kde jim každý vždy rád poradí. Velmi často si senioři předávají informace o různých akcích a aktivitách mezi sebou při různých setkáních v rámci organizací, které navštěvují. Nejdůležitější pro seniory je si popovídat a vypovídat se, potřebují fyzický kontakt.

Někteří senioři se zmínili, že by pro svou informovanost rádi využívali i hlášení místního rozhlasu nebo hlášení obecního úřadu, neboť ne každý se k tisku dostane. Od koordinátorky komunitního plánování jsem ale zjistila, že se chystá nová platforma informování formou mobilního rozhlasu, což v blízkém budoucnu uspokojí část seniorů.

Velmi zvláštní mi pak přišlo, že odbor komunitního plánování zasílá seniorům emaily, ve kterých je seznamuje s výsledky dílčích jednání týkajících se sociálních a návazných služeb primárně pro seniory. Ani jeden z dotázaných seniorů však nesdělil, že by tyto emaily četli, na jednu stranu je velmi hezké, že má veřejnost kontakt s vedením města, avšak na druhou stránku si myslím, že tradiční senior by možná využil jiné, tradiční metody sdělování (např. vývěskou, nástěnkou apod., zde se naskytuje širší prostor k diskusi).

Další dílčí, větší oblastí zkoumání byla dostatečnost lůžkových kapacit v místním domově pro seniory.

Stárnutí populace je celosvětový problém, což přímo dopadá právě na zvyšování poptávky po volné kapacitě v DPS. Byť je stále více zvyšována nabídka a kvalita domácí péče, i přes to například se zvyšováním věku dožití se dochází k nárůstu poptávky po umístění seniora do DPS. Každoročně mírně stoupá počet DPS v naší republice, i přes to se ale na evropské úrovni držíme na nižších příčkách v poměru počtu obyvatel na kapacitu DPS, je proto nutné se připravit na skutečnost, že v dalších letech bude nutno kapacitu navyšovat (CZSO, 2018, online).

Domnívám se, že toto je skutečně velkým tématem, neboť jednotlivá kapacita DPS i čekací lhůty na lůžkovou kapacitu jsou zcela individuální, a záleží na organizaci obce, potažmo i kraje, jak si s takovou úlohou poradí.

Na základě rozhovorů mi bylo sděleno, že Středočeský kraj je jeden z nejlépe pokrývajících počet obyvatel na kapacitu DPS. Dle sociálních pracovníků i pracovníků komunitního plánování je nabídka lůžkových kapacit v DPS dostatečná, v případě potřeby je DPS schopen přijmout seniora v řádu několika málo dní. Důraz je zde kladen zejména na domácí terénní péči, aby mohli senioři na Poděbradsku zůstat co nejdéle ve svém původním prostředí. V současné době se proto neplánuje rozšíření lůžkových kapacit v DPS.

Nabízí se zde otázka, zda je potřeba rozšířit nabídku některých sociálních a návazných služeb. V této otázce jako v jediné došlo k mírnému nesouladu. Komunitní pracovníce vypověděla, že nabídka sociálních a návazných služeb v Poděbradech je nanejvýš dostatečná, jak pravidelně monitorují a vyhodnocují. Senioři ovšem uvedli, že vidí nedostatek individuálních aktivit v oblasti rehabilitace a tělovýchovy, dále ti, jenž nejsou klienti DPS postrádají vyžití bezprostředně vyhrazené pro seniory, např. formou kulturních večerů. Sociální pracovníce uvedly, že nabídka je sice svou šíří dostatečná, avšak některé ze služeb jsou nedostatečně kvalitní.

Zde je tedy prostor pro určité zlepšení a náměty pro řešení do budoucna.

Na závěr bych ještě chtěla dodat, že se mi velmi líbilo, že při rozhovorech se sociálními pracovníci i seniory bylo vidět, že jsou obě strany s fungováním sociálních služeb spokojeni, a že jsou spokojeni i se vzájemnou interakcí.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabývala problematikou komunitního plánování v Poděbradech. Konkrétně jsem se zaměřila na komunitní plánování sociálních a návazných služeb pro seniory na Poděbradsku.

Práci jsem rozdělila na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části práce jsem zkoumala termíny jako jsou sociální práce, sociální služby, komunitní plánování a další, dále jsem se pak podrobně věnovala charakteristice komunitních plánů v Poděbradech v oblasti poskytování sociálních a návazných služeb pro seniory.

V praktické části jsem prostřednictvím rozhovorů vedených s pracovníky komunitního plánování sociálních služeb v Poděbradech, se sociálními pracovníky působícími v Poděbradech a se seniory žijícími v Poděbradech zkoumala naplnění stanovených jednotlivých cílů.

Cílem práce bylo analyzovat a vyhodnotit, jestli je nabídka sociálních a návazných služeb pro seniory na Poděbradsku dostatečná a jestli by bylo vhodné nějakým způsobem jejich nabídku rozšířit. Cílem práce je rovněž zjistit, jak jsou senioři v Poděbradech informováni o nabídce sociálních a návazných služeb, a jaké formy informování se by ještě ocenili.

Na základě vlastního šetření jsem zjistila, že podle komunitních pracovníků, sociálních pracovníků i seniorů je nabídka sociálních a návazných služeb relativně dostatečná.

Senioři v Poděbradech by ocenili více nabízených služeb v oblasti kulturních a sportovních akcí, většina těchto aktivit je totiž primárně nabízena v jednotlivých institucích (DPS apod.), avšak město samo o sobě příliš mnoho aktivit určených pouze pro seniory nenabízí.

Sociální pracovníci by ocenili rozšíření kapacit v domově pro seniory se zvláštním režimem a nutné zkvalitňování nabízených služeb. Pracovníci komunitního plánování však uvedli, že v blízké době nebudou sociální a návazné služby na Poděbradsku rozšiřovány ani obměňovány, a navyšování kapacit DPS ZR proběhne pouze soukromým subjektem, který tento podnikatelský záměr již představil.

V oblasti informovanosti seniorů o nabízených sociálních a návazných službách jsem neshledala žádné nedostatky, od sociálních pracovníků i od pracovníků komunitního plánování jsem obdržela informace ohledně širokého spektra informačních a komunikačních kanálů. Seniori mají možnost získávat informace na volně dostupných vývěškách na mnoha místech ve městě, dokonce jim chodí emaily obsahující zápisy a výsledky z jednání a porad týkajících se sociálních služeb, dále mají možnost dočíst se o sociálních a návazných službách prostřednictvím dvou místních tisků. V budoucnu se plánuje dokonce nový typ informování prostřednictvím místního rozhlasu.

Seniori jsou rovněž v celku spokojeni s možnostmi informování, ještě by ocenili například informování prostřednictvím přehledných letáčků, které by jim chodili do schránky, nebo by byly volně dostupné na místech s velkou koncentrací osob (například u lékaře, v nemocnici, v obchodních domech aj.).

V rámci samotného šetření jsem ze všech tří zúčastněných stran získávala prakticky totožné informace, líbilo se mi, že sociální pracovníci i seniori jsou v oblasti poskytovaných sociálních a návazných služeb spokojeni.

Na námět sociálních pracovníků by bylo vhodné do budoucna zauvažovat nad zkvalitněním aktuálně poskytovaných služeb a nad rozšířením lůžkových kapacit v DPS a v DPS ZR.

Na námět samotných seniorů by bylo vhodné do budoucna zauvažovat nad realizací více aktivit učených přímo pro seniory, a to pro všechny seniory Poděbrad a okolí, nejen pro klienty DP, centra denních služeb aj., což by ještě více propojilo komunitu seniorů a jejich přátelské vazby jak mezi sebou, tak i mezi širším okolím.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

ARNOLDOVÁ, Anna, 2016. *Sociální péče 2. díl: Učebnice pro obor sociální činnost*. Vyd. 1. Praha: Grada. 329 s. ISBN 978-80-247-5148-1.

CENTRUM PRO KOMUNITNÍ PRÁCI, 2014. *Katalog poskytovatelů sociálních a návazných služeb města Poděbrady a okolí*. Vyd. 1. Praha: Centrum pro komunitní práci. 67 s. ISBN 978-80-87809-08-2.

DVOŘÁČKOVÁ, Dagmar, 2012. *Kvalita života seniorů: v domovech pro seniory*. Vyd. 1. Praha: Grada. 112 s. ISBN 978-80-247-7891-4.

GULOVÁ, Lenka, 2011. *Sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-247-3379-1.

HROZENSKÁ, Martina a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ, 2013. *Sociální péče o seniory*. Vyd. 1. Praha: Grada. 192 s. ISBN 978-80-247-8470-0.

KAPPL, Miroslav, 2014. *Úvod do teorií a metod sociální práce s komunitou*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus. 52 s. ISBN 978-80-7435-401-4.

KRÁLOVÁ, Jarmila a Eva RÁŽOVÁ, 2012. *Sociální služby a příspěvek na péči k 1.7.2012*. Vyd. 4. Praha: ANAG. 464 s. ISBN 978-80-7263-748-5.

MALÍK HOLASOVÁ, Věra, 2014. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Vyd. 1. Praha: Grada. 160 s. ISBN 978-80-247-9102-9.

MATOUŠEK, Oldřich, 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál. 570 s. ISBN 978-80-262-0366-7.

MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2013. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 3. Praha: Portál. 400 s. ISBN 978-80-262-0213-4.

ONDRUŠKOVÁ, Jiřina a Beáta KRAHULCOVÁ, 2020. *Gerontologie pro sociální práci*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. 370 s. ISBN 978-80-246-4383-0.

PILÁT, Miroslav, 2015. *Komunitní plánování sociálních služeb v současné teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Portál. 200 s. ISBN 978-80-262-0932-4.

ŠŤASTNÁ, Jaroslava, 2016. *Když se řekne komunitní práce*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. 118 s. ISBN 978-80-246-2256-5.

VOJTÍŠEK, Petr, 2018. *Princip solidarity ve financování služeb sociální péče*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. 136 s. ISBN 978-80-246-3709-9.

Další zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014. *2119 - SO ORP Poděbrady*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/2119_so_orp_podebrady.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2018. *Kdo se postará? Domovy pro seniory v Česku v kontextu demografického stárnutí*. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/61449038/13005318q3_248-265.pdf/b1d83a59-0fd5-40ac-9751-61bad442ba70?version=1.0.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2020. *Časové řady věkového složení obyvatel za vybraná města Středočeského kraje*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/casove_rady_vekoveho_slozeni_obyvatel_za_vybrana_mesta_stredoceskeho_kraje.

DIVÁKOVÁ, Dana, 2013. *Komunitní plánování [metodický list]*. Vyd. 1. Ostrava: Institut komunitního rozvoje. 44 s. Dostupné z: http://www.ikor.cz/vzdelavani-ver-sprava/doc/Komunitni_planovani_ML.pdf.

HRUŠKA, Lubor a kol., 2013. *Analýza současné organizační struktury procesu komunitního plánování v Ostravě*. Vyd. 1. Ostrava: Centrum pro rozvoj obcí a regionů. 93 s. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi/oddeleni-socialnich-sluzeb/studie-a-analyzy/studie-a-analyzy/analyzaprocessukpostrava2013.pdf>.

M.MESTO-PODEBRADY.CZ, 2020. *Symboly města*. Dostupné z: <http://m.mesto-podebrady.cz/symboly-mesta/d-1054/p1=1102>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2014. *Informování a zapojování veřejnosti do procesu plánování sociálních služeb*. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Informovani_a_zapojovani.pdf/955d6522-7936-c042-39ca-b24a33f36d24.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2014. *Vytváření organizačních struktur v procesu plánování sociálních služeb*. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Vytvareni_struktur.pdf/2417aa92-64aa-637a-326e-37501e45bb10.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2020. *Komunitní plánování- věc veřejná (průvodce)*. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/komunitni-planovani-vec-verejna-pruvodce->.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Fáze komunitního plánování.....	26
Tabulka 2: Časová řada věkového složení obyvatel Poděbrad	32
Tabulka 3: SWOT analýza sociálních a návazných služeb v Poděbradech	39
Tabulka 4: Transformační tabulka.....	44
Tabulka 5: Přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem v Poděbradech, poskytující služby na území města Poděbrady	78
Tabulka 6: Přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem mimo Poděbrady, poskytující služby na území města Poděbrady	79
Tabulka 7: Souhrnný přehled sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 sb. dle dostupnosti v Poděbradech.....	80

Seznam obrázků

Obrázek 1: Triáda sociálních služeb	24
Obrázek 2: Triáda sociálních služeb	24
Obrázek 3: Znak a vlajka města.....	31
Obrázek 4: Věkové složení obyvatelstva města Poděbrady k 31. 12. 2019	32
Obrázek 5: Nejdůležitější charakteristiky organizační struktury	35

Seznam příloh

Příloha 1 - Přehled poskytovatelů sociálních služeb v okolí města Poděbrady

Příloha 2 - Poskytovatelé sociálních služeb v Poděbradech či okolí dle jejich územní příslušnosti

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled poskytovatelů sociálních služeb v okolí města Poděbrady

V níže uvedeném výčtu uvádím přehled poskytovatelů sociálních služeb pro různé specifické skupiny, u kterých hrozí riziko vyloučení, recidivy nežádoucího chování a další.

- **Osoby bez přístřeší**
 - Centrum pro integraci cizinců o.p.s.
 - Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
 - Diakonie ČCE Středisko v Libici nad Cidlinou
 - Handicap centrum Srdce o.p.s.
 - Luxor Poděbrady o.p.s.
 - Respondeo o.s.
 - Romské sdružení občanského porozumění Nymburk
 - Zvoneček Bylany
- **Osoby zadlužené**
 - Centrum pro integraci cizinců o.p.s.
 - Respondeo o.s.
 - Romské sdružení občanského porozumění Nymburk
- **Osoby drogově závislé**
 - Laxus o.s., z.s.
- **Osoby osamělé**
 - Centrum pro integraci cizinců o.p.s.
 - Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje (pracoviště Nymburk)
 - Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
 - Diakonie ČCE Středisko v Libici nad Cidlinou
 - Fokus Mladá Boleslav sdružení pro péči o duševně nemocné – Středisko Nymburk
 - Luxor Poděbrady
 - Pečovatelská služba Městec Králové s.r.o.

- **Osoby se zdravotním znevýhodněním**
 - Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje (pracoviště Nymburk)
 - Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
 - Fokus Mladá Boleslav sdružení pro péči o duševně nemocné – Středisko Nymburk
 - Pečovatelská služba Městec Králové s.r.o.
- **Osoby po propuštění z výkonu trestu**
 - Respondeo o.s.
 - Romské sdružení občanského porozumění Nymburk
- **Osoby s poruchami chování**
 - Respondeo o.s.
 - Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje (pracoviště Nymburk)
 - Fokus Mladá Boleslav sdružení pro péči o duševně nemocné – Středisko Nymburk
 - Pečovatelská služba Městec Králové s.r.o.
 - Diakonie ČCE Středisko v Libici nad Cidlinou
 - Laxus o.s., z.s.
- **Osoby v seniorském věku**
 - Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje (pracoviště Nymburk)
 - Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
 - Pečovatelská služba Městec Králové s.r.o.
 - Diakonie ČCE Středisko v Libici nad Cidlinou
 - Laxus o.s., z.s.
- **Psychologické poradny**
 - Respondeo o.s.
 - Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje (pracoviště Nymburk) (Centrum pro komunitní práci, 2014, s. 4-20).

Příloha č. 2: Poskytovatelé sociálních služeb v Poděbradech či okolí dle jejich územní příslušnosti

Tabulka 5: Přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem v Poděbradech, poskytující služby na území města Poděbrady

SOCIÁLNÍ SLUŽBA	NÁZEV POSKYTOVATELE
Denní stacionáře	Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
	Handicap centrum Srdce o.p.s.
Domovy pro seniory	LUXOR Poděbrady
Chráněné bydlení	Handicap centrum Srdce o.p.s.
Odborné soc. porad.	LUXOR Poděbrady
Odlehčovací služby	Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
Osobní asistence	Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
Pečovatelská služba	Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady o.p.s.
	Hvězda SK s.r.o.
Podpora samostatného bydlení	Handicap centrum Srdce o.p.s.
Soc. terapeut. dílny	Handicap centrum Srdce o.p.s.
Sociální rehabilitace	LUXOR Poděbrady

Pramen: Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 15

Tabulka 6: Přehled poskytovatelů sociálních služeb se sídlem mimo Poděbrady, poskytující služby na území města Poděbrady

SOCIÁLNÍ SLUŽBA	NÁZEV POSKYTOVATELE	SÍDLO POSKYT.
Intervenční centra	Respondeo z.s.	Nymburk
Odborné soc. porad.	Domáci hospic Nablízku z.ú.	Lysá nad Labem
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	LECCOS z.s.	Český Brod
Průvodcovské a předčitatelské služby	TyfloCentrum Praha o.p.s.	Praha
Raná péče	Centrum pro dětský sluch Tamtam o.p.s.	Praha
	Národní ústav pro autismus z.ú.	Praha
	Oblastní charita Kutná Hora	Kutná Hora
	Raná péče EDA o.p.s.	Praha
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	RSOP z.s.	Nymburk
	LECCOS z.s.	Český Brod
Sociální rehabilitace	Fokus Mladá Boleslav z.ú.	Nymburk
Terénní programy	Laxus z.ú.	Nymburk
	Romodrom o.p.s.	Nymburk
	RSOP z.s.	Nymburk
Tlumočnické služby	Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé pro Prahu a Středočeský kraj o.p.s.	Praha
	Česká unie neslyšících z.ú.	Praha
	LORM - Společnost pro hluchoslepé z.s.	Praha
	Tichý svět o.p.s.	Praha
	Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR z.s.	Praha

Pramen: Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 16

Tabulka 7: Souhrnný přehled sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 sb. dle dostupnosti v Poděbradech

SLUŽBA	DOSTUPNOST
Azylové domy	na území Středočeského kraje, Prahy
Centra denních služeb	nedostupné
Denní stacionáře	v Poděbradech
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	na území Středočeského kraje
Domovy pro seniory	v Poděbradech
Domovy se zvláštním režimem	na území ORP Poděbrady
Domy na půli cesty	na území Středočeského kraje, Prahy
Chráněné bydlení	na území okresu Nymburk
Intervenční centra	na území okresu Nymburk
Kontaktní centra	na území okresu Nymburk
Krizová pomoc	na území Středočeského kraje
Nízkoprahová denní centra	na území okresu Nymburk
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	v Poděbradech
Noclehárny	nedostupné
Odborné sociální poradenství	v Poděbradech
Odlehčovací služby	na území ORP Poděbrady
Osobní asistence	v Poděbradech
Pečovatelská služba	v Poděbradech
Podpora samostatného bydlení	v Poděbradech
Průvodcovské a předčitatelské služby	na území Středočeského kraje, Prahy
Raná péče	v Poděbradech
Služby následné péče	nedostupné
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	relativně dostupné
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	v Poděbradech
Sociálně terapeutické dílny	v Poděbradech
Sociální rehabilitace	v Poděbradech
Telefonická krizová pomoc	relativně dostupné
Terapeutické komunity	na území Středočeského kraje, Prahy
Terénní programy	v Poděbradech
Tísňová péče	relativně dostupné
Tlumočnické služby	na území Středočeského kraje, Prahy
Týdenní stacionáře	v Poděbradech

Pramen: Centrum pro komunitní práci, 2019, s. 21